

อภิธาน์ทนาการ

การพัฒนาเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดพิษณุโลก

สำนักหอสมุด

กิ่งกาญจน์ จันทวงศ์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันลงทะเบียน..... 25 ต.ย. 2553

เลขทะเบียน..... 5046444

เลขเรียกหนังสือ..... ๓๓

76.625

ก6๒๓ก

๒๕๕๓

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาออกแบบสื่อวัฒนธรรม

มีนาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

**WEB DEVELOPMENT FOR PROTOTION THE ECOTOURISM
IN PHITSANULOK**

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirement for the Art and Design Degree**

Innovative Media Design

March 2010

Copyright 2004 By Naresuan University

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องการออกแบบเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปะและการออกแบบ วิชาเอกการออกแบบสื่ออนวัตกรรม ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

(อาจารย์คณีย์ เรียบสกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รศ.ดร.นิรัช สุตสังข์)

หัวหน้าภาควิชาศิลปะการออกแบบ

มีนาคม 2553

หัวข้อภาคนิพนธ์	การพัฒนาเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย	นางสาวกิ่งกาญจน์ จันทวงศ์
ที่ปรึกษา	อาจารย์दनัย เรียบสกุล
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (การออกแบบสื่อนวัตกรรม) มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552

บทคัดย่อ

การออกแบบสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก และเป็นการพัฒนาเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก และเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีภาพและภาพเคลื่อนไหวประกอบเสมือนได้ท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหมาะสำหรับบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน ที่มีอายุประมาณ 25 ปีขึ้นไปหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ สามารถรับรู้ข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา เนื่องจากสื่อมัลติมีเดียนี้เป็นการนำเสนอในรูปแบบของเว็บไซต์สามารถทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความสนใจ และอยากรับรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลกได้มากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานวิจัยมีแนวทางในการศึกษารูปแบบของสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับประวัติ ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยวิธีการวิจัยจากการศึกษาข้อมูลทางเอกสาร ข้อมูลวิจัยจากสถานที่จริง รวบรวมข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ของจังหวัดพิษณุโลกและจากศึกษาวิธีการและพัฒนารูปแบบเว็บไซต์เพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมินผลงาน โดยการวิจารณ์อภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปในการแก้ไขให้เป็นผลงานในการออกแบบสื่อมัลติมีเดียในรูปแบบของสื่อที่สมบูรณ์และสามารถนำไปเผยแพร่ได้อย่างเหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์คณีย์ เรียบสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ อาจารย์นรเศรษฐ์ ไวศยกุล อาจารย์รุ่งโรจน์ รัตนพิเชษฐกุล และอาจารย์ศุภศิริ ปุຍ้ออค ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณบิดามารดาและทุกคนในครอบครัวคอยให้กำลังใจเป็นอย่างดีมาโดยตลอด และให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆสาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ ที่ให้คำปรึกษาให้กำลังใจตลอดจนความหวังที่ดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอบแต่ผู้มีพระคุณทุกๆท่าน

สุดท้าย ขอขอบคุณการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประจำจังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และเจ้าหน้าที่หน่วยพิทักษ์อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแห่งประเทศไทยประจำสถานที่ท่องเที่ยวทุกๆสถานที่ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการติดต่อสอบถามข้อมูลแก่ผู้วิจัย

นางสาวกิงกามุจน์ จันทร์วงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	1
ความสำคัญของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
วิธีดำเนินงานวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	3
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด	5
1.1 ประวัติความเป็นมา	5
1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับEcotourism	8
2. เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	13
2.1 ความหมายของการออกแบบ	14
2.2 จุดมุ่งหมายของการออกแบบ	14
2.3 ความสำคัญของการออกแบบ	19
2.4 ประเภทของการออกแบบ	19
2.5 องค์ประกอบของการออกแบบ	21
2.6 แนวความคิดในการออกแบบ	23
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์	24
3.1 ความหมายของเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต	25
3.2 การออกแบบสร้างเว็บไซต์	26
3.3 ประเภทของเว็บไซต์	26
3.4 การพัฒนาเว็บไซต์	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา	29
4.1 ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์	29
4.2 ประวัติสื่อสิ่งพิมพ์	30
4.3 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์	30
4.4 บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์	32
4.5 ประเภทของสื่อโฆษณา	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์พัฒนาการออกแบบ	38
5 สรุปผลงานวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	63
ประวัติผู้วิจัย	65

สารบัญรูป

รูป	หน้า
รูปที่ 2.1 เป็นการออกแบบตกแต่งในอาคาร ให้ดูมีระเบียบและงดงาม	15
รูปที่ 2.2 เป็นการออกแบบจัดสวนเฉพาะจุด ให้มองดูงดงาม สะอาดตา	16
รูปที่ 2.3 เป็นภาพที่แสดงความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างแท้จริงเป็นการเขียนภาพที่แสดงออกอย่างรวดเร็วด้วยพลังอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่ประสงค์ให้เป็นภาพที่แสดงสิ่งแวดล้อมใดๆ	17
รูปที่ 2.4 เป็นภาพเขียนรูปเสื่อคำราม เป็นภาพตัดทอนจากสัตว์ธรรมชาติ	18
รูปที่ 2.5 เป็นภาพที่แสดงความรู้สึกเคลื่อนไหวของคน มากกว่าที่จะสื่อรูปแบบของคน	18
รูปที่ 4.1 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ขั้นที่ 1	44
รูปที่ 4.2 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ขั้นที่ 2	45
รูปที่ 4.3 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) -ขั้นที่ 3	45
รูปที่ 4.4 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ขั้นที่ 4	46
รูปที่ 4.5 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ขั้นที่ 5	46
รูปที่ 4.6 ภาพร่างรูปแบบที่นำมาใช้เป็นตราสัญลักษณ์(Logo)	47
รูปที่ 4.7 ภาพร่างรูปแบบตราสัญลักษณ์(Logo)ที่นำมาใช้จริง	47
รูปที่ 4.8 ภาพร่างรูปแบบตราสัญลักษณ์(Logo)ที่นำมาใช้จริง	47
รูปที่ 4.9 หน้าเว็บไซต์ 1-3	48
รูปที่ 4.10 หน้าเว็บไซต์ 4-6	48
รูปที่ 4.11 หน้าเว็บไซต์ 7-9	49
รูปที่ 4.12 หน้าเว็บไซต์ 10-12	49
รูปที่ 4.13 หน้าเว็บไซต์ 13-15	50
รูปที่ 4.14 หน้าเว็บไซต์ 16-18	50
รูปที่ 4.15 หน้าเว็บไซต์ 19-21	51
รูปที่ 4.16 หน้าเว็บไซต์ 22-23	51
รูปที่ 4.17 หน้าปกด้านหน้า-ด้านหลัง	52
รูปที่ 4.18 หน้าสารบัญ 2-3	52
รูปที่ 4.19 หน้าที 4-5	53
รูปที่ 4.20 หน้าที 6-7	53
รูปที่ 4.21 หน้าที 8-9	54
รูปที่ 4.22 หน้าที 10-11	54

สารบัญรูป (ต่อ)

รูป	หน้า
รูปที่ 4.23 หน้าที่ 12-13	55
รูปที่ 4.24 หน้าที่ 14-15	55
รูปที่ 4.25 หน้าที่ 16-17	56
รูปที่ 4.26 หน้าที่ 18-19	56
รูปที่ 4.27 หน้าที่ 20-21	57
รูปที่ 4.28 หน้าที่ 22-23	57
รูปที่ 4.29 หน้าที่ 24-25	58
รูปที่ 4.30 หน้าที่ 26-27(หน้ารองปก)	58
รูปที่ 4.31 โปสเตอร์แนะนำการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก	59
รูปที่ 4.32 บูธที่จัดแสดงผลงาน ขนาด 2 x 2.5 เมตร	59

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาเยี่ยมชมกราบไหว้สถานที่ทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกขาดการประชาสัมพันธ์ ในการเชิญชวนนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติสวยงามอีกหลายแห่งในจังหวัดพิษณุโลก ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นไม่เป็นที่รู้จักและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

การออกแบบเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติอีกมากมาย แต่ขาดการประชาสัมพันธ์จึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้จักสถานที่ท่องเที่ยว ผู้วิจัยเห็นว่าการออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดพิษณุโลกมากขึ้น เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางด้านพุทธศาสนา และสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีประวัติเกี่ยวเนื่องกันอย่างยาวนานและสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติบางแห่งยังไม่เป็นที่รู้จักสำหรับนักท่องเที่ยว การออกแบบและจัดทำเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ และยังเป็นการสร้างปลุกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวด้วย

การออกแบบเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวสถานที่ทางธรรมชาติและผู้จัดทำโครงการหวังว่า จะกลายเป็นสื่ออีกทางหนึ่งที่สามารถเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมากขึ้นและยังเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับคนภายในจังหวัดพิษณุโลกอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อออกแบบสื่อเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงประวัติและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก
2. แนวความคิดและการออกแบบรูปแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการศึกษา

1. การออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่
  - ตราสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ(Logo)
  - เว็บไซต์ จำนวน 22 หน้า ขนาด 1280 x 800 pixels
  - เอกสารแนะนำการท่องเที่ยว จำนวน 28 หน้า ขนาด 14.8 x 21 เซนติเมตร(A5)
  - โปสเตอร์ จำนวน 4 แบบ ขนาด 29.7 x 42 เซนติเมตร(A3)

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. การเก็บข้อมูล

1.1 ภาควิชาข้อมูลและเอกสาร

- จากเอกสารการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จากศูนย์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดพิษณุโลก
- จากเว็บ <http://www.siamfreestyle.com/forum/index.php?showtopic=365>
- จากเว็บ <http://www.phitsanulok.go.th/>
- จากเว็บ <http://www.phitsanulok.go.th/natural.htm>
- จากเว็บ <http://th.wikipedia.org/>
- จากเว็บ <http://www.oceansmile.com/N/Phitsanulok/Phitlok5.htm>
- จากเว็บ http://www.thaingo.org/story3/news_ECOTour01_161245.html
- จากเว็บ <http://www.chomthai.com/board/index.php?topic=96.0>
- จากเว็บ <http://www.hatsompaen.org/?name=knowledge&file=readknowledge&id=4>
- จากเว็บ <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-11.htm>
- จากเว็บ <http://swimmingpooh.blog.mthai.com/2008/12/31/public-3>
- จากเว็บ http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Factor_Eco.html
- จากเว็บ <http://www.geocities.com/zurin111/ecotourism1.html>
- จากเว็บ <http://www.chiangraitouristpolice.com/article.php?id=1>
- จากเว็บ http://www.wanakorn.com/natural_travel.php

- จากเว็บ <http://www.trangalltour.com/tr-eco-def-th.htm>
- จากเว็บ http://tourismyang.blogspot.com/2009/03/blog-post_29.html

1.2 ภาคสนาม (๑)

- สอบถามข้อมูลจากศูนย์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก
  - ถ่ายรูปจากสถานที่จริง
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล
  3. ทำการสรุปข้อมูลทั้งหมดเพื่อใช้ในการจัดทำการออกแบบสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์
  4. ออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก
  5. นำเสนองานออกแบบและพัฒนาผลงาน
  6. จัดทำเอกสาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก
2. เผยแพร่ประวัติและข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. **เว็บไซต์** หมายถึง หน้าเว็บเพจหลายหน้าซึ่งเชื่อมโยงกัน ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์ โดยถูกจัดเก็บไว้ในหน้าแรกของเว็บไซต์ที่เก็บไว้ที่ชื่อหลักจะเรียกว่า โฮมเพจ เว็บไซต์โดยทั่วไปจะให้บริการต่อผู้ใช้ฟรี ในขณะที่เดียวกันบางเว็บไซต์จำเป็นต้องมีการสมัครสมาชิกและเสียค่าบริการเพื่อที่จะดูข้อมูล ในเว็บไซต์นั้น การเรียกดูเว็บไซต์โดยทั่วไปนิยมเรียกดูผ่านซอฟต์แวร์ในลักษณะของเว็บเบราว์เซอร์

2. **การประชาสัมพันธ์** หมายถึง เป็นสื่อกลางหรือเครื่องมือที่ใช้ในการนำเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวต่างๆจากองค์กรหรือหน่วยงาน ไปสู่ประชาชน

3. **เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ** หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ทั้งการปลูกต้นไม้ ปีนเขา ปั่นจักรยาน เดินป่า ยังรวมถึงยังเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรและคงไว้ซึ่งสถานที่อันสวยงามและเป็นการช่วยทางด้านเศรษฐกิจของแหล่งชุมชนนั้นๆอีกทางหนึ่งด้วย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถึงกระบวนการออกแบบและการพัฒนาเว็บไซต์เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก มีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า แบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด

ประวัติความเป็นมา

ข้อมูลเกี่ยวกับEcotourism

2. เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

ความหมายของการออกแบบ

จุดมุ่งหมายของการออกแบบ

ความสำคัญของการออกแบบ

ประเภทของการออกแบบ

องค์ประกอบของการออกแบบ

แนวความคิดในการออกแบบ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์

ความหมายของเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต

การออกแบบสร้างเว็บไซต์

ประเภทของเว็บไซต์

การพัฒนาเว็บไซต์

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

ประวัติสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์

บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทของสื่อโฆษณา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด

1.1 ประวัติจังหวัดพิษณุโลก

พิษณุโลกมีประวัติศาสตร์อันยาวนานควบคู่กับประเทศไทย โดยมีชื่อเรียกต่างกันในศิลาจารึก ตำนาน นิทาน และพงศาวดาร เช่น สองแคว สระหลวง สองแควทวิสาขะ ไทยวนที่เป็นต้น แต่เดิมเมืองพิษณุโลกเป็นเมืองเก่าสมัยขอม อยู่ห่างจากที่ตั้งเมืองปัจจุบันลงไปทางทิศใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร เรียกว่า "เมืองสองแคว" ที่เรียกเช่นนี้เพราะตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือแม่น้ำน่านกับแม่น้ำหตุ แต่ปัจจุบันแม่น้ำแควน้อยเปลี่ยนทางเดินออกห่างจากตัวเมืองไปประมาณ 10 กิโลเมตร ที่ตั้งตัวเมืองเก่าในปัจจุบัน คือ บริเวณวัดจุฬามณีซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ของพิษณุโลก แต่เมื่อประมาณพุทธศักราช 1900 พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) ได้โปรดให้ย้ายเมืองสองแควมาตั้งอยู่ ณ บริเวณตัวเมืองในปัจจุบัน และยังคงเรียกกันติดปากว่า "เมืองสองแคว" เรื่อยมา

สมัยก่อนกรุงสุโขทัย

ก่อนราชวงศ์พระร่วง ซึ่งมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นต้นราชวงศ์ขึ้นครองกรุงสุโขทัย เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ราชวงศ์ที่มีอำนาจครอบคลุมดินแดนแถบนี้ คือ ราชวงศ์ศรีนาวนำถม พ่อขุนศรีนาวนำถมเสวยราชย์เมืองเซียง ตั้งแต่ราว พ.ศ. 1762 พระองค์ทรงมีพระโอรส 2 พระองค์ ได้แก่ พ่อขุนผาเมือง ครองเมืองราด-เมืองลุม และพระยาคำแหงพระราม ครองเมืองสรหลวงสองแคว ภายหลังพ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ ขอมสพาดโขลญลัมพียงยึดเมืองศรีสัชนาลัยสุโขทัย พ่อขุนผาเมืองและพระสหาย คือ พ่อขุนบางกลางหาวปกครองเมืองบางยางร่วมกันปราบปรามจนได้ชัยชนะ พ่อขุนผาเมืองจึงยกเมืองสุโขทัยให้ขุนบางกลางหาวตั้งราชวงศ์พระร่วงครองเมืองสุโขทัย และได้เฉลิมพระนามเป็น "พ่อขุนศรีอินทราทิตย์"

สมัยสุโขทัย

เมืองสองแควอยู่ในอำนาจของราชวงศ์ผาเมืองจนกระทั่งในรัชกาลพ่อขุนรามคำแหมหาราช จึงยึดเมืองสองแคว ซึ่งเดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัย ครั้นสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) ได้เสด็จมาประทับที่เมืองสองแคว พระองค์ได้เอาพระทัยใส่ทำนุบำรุงนำความเจริญเป็นอย่างยิ่ง เช่น การสร้างเหมืองฝาย สนับสนุนให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูก สร้างทางคมนาคมจากเมืองพิษณุโลกไปเมืองสุโขทัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการสร้างพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา เพื่อนำมาประดิษฐานไว้ในพระวิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (วัดใหญ่)

สมัยอยุธยา

เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งกรุงศรีอยุธยาเสด็จกรีธาทัพมาหมายจะชิงสุโขทัยซึ่งพระยาพุทธิชฐิระ (พระอนุชา ของพระองค์) ได้ไปสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าติโลกราช แห่งล้านนา พระองค์ทรงสร้างเมืองใหม่บริเวณเมืองสองแควและเมืองชัยนาทขนานนามว่าเมืองพระพิษณุโลกสองแคว โดยทรงหมายมั่นปั้นมือให้เป็นราชธานี ฝ่ายเหนือคู่กับกรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา

พิษณุโลกสมัยอยุธยามีความสำคัญยิ่งทางด้านการเมืองการปกครอง ยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม พิชณุโลกเป็นราชธานีในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ตั้งแต่ พ.ศ. 2006-พ.ศ. 2031 รวม 25 ปี นับว่าระยะนี้เป็นยุคทองของพิษณุโลก

ในสมัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ครั้นดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราช ณ เมืองพิษณุโลก ระหว่างพ.ศ. 2112-พ.ศ. 2133 ได้ทรงปลุกสำนึกให้ชาวพิษณุโลกเป็นนักรบกู้เอกราชเพื่อชาติไทยทรงสถาปนาพิษณุโลกเป็นเมืองเอกเป็นการประสานต่อความเจริญรุ่งเรืองจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

สมัยกรุงธนบุรี

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงเห็นว่าพิษณุโลกเป็นเมืองยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ควรมีผู้ที่เข้มแข็งที่มีความสามารถเป็นเจ้าเมือง จึงทรงแต่งตั้งเจ้าพระยามราช (กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท) เป็นเจ้าพระยาสุรสีห์พิษณุวาราชสำเร็จราชการเมืองพิษณุโลกโดยขึ้นต่อกรุงธนบุรี เมื่อทรงแต่งตั้งผู้ปกครองหัวเมืองฝ่ายเหนือจนครบถ้วนแล้ว จึงเสด็จกลับไปยังกรุงธนบุรี

พ.ศ. 2318 อะแซห่วนก็แม่ทัพพม่าผู้ชำนาญการรบได้วางแผนยกทัพมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนือของไทยตีได้เมืองตาก เมืองสวรรคโลก บ้านกงธานี และมาพักกองทัพอยู่ที่กรุงสุโขทัย ขณะนั้นเจ้าพระยาจักรี และ เจ้าพระยาสุรสีห์ กำลังยกกองทัพ ขึ้นไปตีเชียงใหม่ เมื่อทราบข่าวข้าศึกจึงรีบยกทัพกลับมารับทัพพม่าที่เมืองพิษณุโลก ก่อนที่อะแซห่วนก็ยกทัพมาตั้งค่าย ล้อมเมืองพิษณุโลก กองทัพพม่าพยายามเข้าตีค่ายไทยหลายครั้ง แต่เจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์ได้ช่วยป้องกันเมืองเป็นสามารบ ทั้งที่ทหารน้อยกว่าแต่ไม่สามารถชนะกันได้ อะแซห่วนก็ถึงกับกล่าวขยอแม่ทัพฝ่ายไทย และขอให้ทั้ง 2 ฝ่ายหยุดรบกัน 1 วัน ทหารทั้งสองฝ่ายรับประทานอาหารร่วมกันด้วย เมื่อแม่ทัพไทยและแม่ทัพพม่ายื่นม้าเจรจากันในสนามรบ อะแซห่วนก็เห็นรูปลักษณะของเจ้าพระยาจักรีจึงได้กล่าวสรรเสริญและบอกเจ้าพระยาจักรีว่า

“ท่านนี้รูปงามฝีมือก็เข้มแข็ง อาจสู้รบกับเราผู้เป็นผู้เฒ่าได้ จงอุทิศสำหรับรักษาตัวไว้ ภายหน้าจะได้เป็นกษัตริย์...จงรักษาเมืองไว้ให้มันคงเดิม เราจะตีเอาเมืองพิษณุโลกให้จงได้ในครั้งนี้”

เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงทราบข่าว อะแซห่วนก็ยก กองทัพใหญ่มาตี หัวเมืองฝ่ายเหนือของไทย พระองค์จึงยกทัพใหญ่ขึ้นไปช่วยหัวเมืองฝ่ายเหนือทันที ฝ่ายอะแซห่วนก็ทราบข่าวว่า กองทัพไทยมาตั้งค่ายเพื่อช่วยเหลือเมืองพิษณุโลกจึงแบ่งกำลังพลไปตั้งมั่นที่วัดจุฬามณีฝั่งตะวันตก อะแซห่วนก็เห็นว่า ถ้าชักช้าไม่ทันการณ์จึงสั่งให้ทัพพม่าที่กรุงสุโขทัย ไปตีเมืองกำแพงเพชร ส่วนกองทัพเมืองกำแพงเพชรไปตีเมืองนครสวรรค์ และสั่งให้กองทัพพม่าอีกกองทัพหนึ่งยกตีกรุงธนบุรี การวางแผนของอะแซห่วนก็เช่นนี้ เป็นการตัดกำลังฝ่ายไทยไม่ให้ช่วยเมืองพิษณุโลกและต้องการให้กองทัพไทยระส่ำระสาย ในที่สุดสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมีพระราชดำริเห็นว่า ไทยเสีย

เปรียบเพราะมีกำลังทหารน้อยกว่า จึงควรถอยทัพกลับไปตั้งมั่นรับทัพพม่าที่กรุงธนบุรี เจ้าพระยาจักรีเห็นว่าไทยขาดเสบียงอาหาร และใกล้จะหมดทางสู้ จึงตัดสินใจพาไพร่พลและประชาชน ชายหญิงทั้งหมด ตีห้ำค่ายพม่าออกจากเมืองพิษณุโลกไปทางทิศตะวันออกได้สำเร็จพาทัพผ่านบ้านมุง บ้านดงชมพู ข้ามเขาบรรทัด ไปตั้งรวมรีพลอยู่ที่เมืองเพชรบูรณ์ พม่าล้อมเมืองพิษณุโลกนานถึง 4 เดือน เมื่อเข้าเมืองได้ก็พบแต่เมืองร้าง อะแซห่วนก็ตั้งเผาผลาญทำลายบ้านเมืองพิษณุโลกพินาศจนหมดสิ้น คงเหลือเฉพาะวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเท่านั้น

สมัยรัตนโกสินทร์

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตั้งแต่ช่วงพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จนถึงก่อนปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังคงจัดเป็นการปกครองแบบจตุสดมภ์ แต่ในส่วนภูมิภาคมีการแบ่งเขตการปกครองเป็นหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราช

เมืองพิษณุโลกมีฐานะเป็นเมืองเอกที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ในหัวเมืองฝ่ายเหนือของประเทศ ไทย มีประชากรประมาณ 15,000 คน ซึ่งมีชาวจีนประมาณ 1,112 คน และมีเมืองต่างๆอยู่ในอำนาจการปกครองดูแลหลายหัวเมืองด้วยกัน เช่น เมืองนครไทย ไทยบุรี ศรีภิรมย์ พรหมพิราม ชุมสรลำแดง ชุมแสงสงครามพิพัฒน์ นครชุมทศการ นครพามาก เมืองการ เมืองคำ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพสำคัญ คือ ทำนา ทำไร่ หาของป่า ทำไม้ และการเกณฑ์แรงงานไพร่

พ.ศ. 2409 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง พระ อุตสาหะ เสด็จ ประพาส เมืองเหนืออีกครั้งหนึ่ง โดยเสด็จทางเรือพระที่นั่งอรรคราชวรเดช และ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะนั้นกำลังทรงผนวชเป็นสามเณรก็ได้ตามเสด็จมาด้วย เมื่อเสด็จถึงเมืองพิษณุโลกได้ทรงประทับ และทรงสมโภชพระพุทธชินราชอยู่ 2 วันจึงเสด็จกลับ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 (เมื่อครั้งยังดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช) ได้เสด็จประพาสเมืองพิษณุโลกทุกพระองค์ ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ ที่พระองค์ได้เสด็จไปทอดพระเนตรในระหว่างเสด็จประพาส เช่น เรื่องเที่ยวเมืองพระร่วง พระราชปรารภเรื่องพระพุทธชินราช และเรื่องลิลิตพ่ายพ เป็นต้น เอกสารดังกล่าวเหล่านี้ปัจจุบันมีคุณค่าอย่างยิ่งทางด้านประวัติศาสตร์ ส่วนรัชกาลที่ 5 นั้น พระองค์ทรงประทับพระทัยในความศักดิ์สิทธิ์และความสวยงามขององค์พระพุทธชินราช ถึงกับโปรดเกล้าฯ ให้จำลองพระพุทธรูปพระพุทธชินราชไปเป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดเบญจม-บพิตรซึ่งพระองค์ทรงสร้างขึ้นในสมัยนั้น ครั้งเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สะพานข้ามแม่น้ำน่านหน้าวัดใหญ่ก็ถูกทิ้งระเบิด แต่ทิ้งเท่าไรก็ไม่ถูกเป้าหมาย ทั้งๆ ที่ในอดีตเป็นสะพานไม้ที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดพิษณุโลก

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับEcotourism

นิยามและความหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแนวความคิดที่เพิ่งปรากฏขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกัน ที่สำคัญ ได้แก่ Nature Tourism, Biotourism, Green Tourism เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนแต่เป็นการบ่งบอกถึง การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยว แบบยั่งยืนว่า "การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวมีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย" โดยมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้ นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย, 2539) สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้มีบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้มากมาย เป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งและได้รับการอ้างอิงถึงเสมอ ที่สำคัญมีดังนี้

Ceballos Lascurain (1991) อาจจะเป็นคนแรกที่ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่าตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ เหล่านั้น"

Elizabeth Boo (1991) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษา และ สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม"

The Ecotourism Society (1991) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของ ระบบนิเวศและในขณะเดียวกันก็ช่วย

สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น"

Western (1993) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกระชับ แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น คือ " การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น"

The Commonwealth Department of Tourism (1994) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนคำว่าธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้นหมายถึงการปันผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เสรี เวชบุษกร (2538) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า " การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นด้วย"

จากการให้ความหมายและคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิด การรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้อุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นด้วย

แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต และดร.รชนี เอ็มพันธ์ (2538ข);สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(2539) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (nature-based) รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น (identical or unique)และทรงคุณค่าในพื้นที่นั้น
2. เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ (responsibly travel) และมีการจัดการอย่างยั่งยืน (sustainable management) ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อน

ข้างต่ำ (no or low impact) และช่วยส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวให้ ยั่งยืนตลอดไป

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (learning) และการให้การศึกษา (education) เกี่ยวกับระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ความประทับใจ (appreciation) และประสบการณ์ (experience) ที่มีคุณค่าซึ่งจะสร้างความตระหนัก จิตสำนึกที่ถูกต้องทางด้านการอนุรักษ์ทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. เป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (involvement of local community or people participation) ในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (local benefit) มากกว่าการท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันที่เรียกว่า conventional tourism ซึ่งมักจะเป็น การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะใหญ่ๆ (mass tourism) ที่ผลประโยชน์ส่วนใหญ่มักจะตกอยู่กับผู้ประกอบการหรือบริษัทนำเที่ยวเท่านั้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ดร.ชนิ เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เศรษฐมาต (2539) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วการวางแผนการท่องเที่ยวซึ่งรวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นั้น เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (natural resource tourism)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่ยังดำรงไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิมของระบบนิเวศ (first hand ecosystem) และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่วนใหญ่ จึงมักปรากฏอยู่ในพื้นที่พื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2539) กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติว่าเป็นแหล่งที่มีจุดเด่นเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว (nature attractions) และตัดขาดจากโลกภายนอก (solitude) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะไม่ได้ สัมผัสที่บ้าน นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวว่า หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมาย (destination) ของการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะมีทรัพยากรที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ความดึงดูดใจเหล่านั้นอาจเป็นความดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทอื่น

ดังนั้นสภาพทรัพยากรจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับตลาดการท่องเที่ยว นอกจากความดึงดูดใจในทรัพยากรแล้ว ในบางพื้นที่ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนั้นทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวจึงหมายรวมถึงศักยภาพในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวด้วย โดยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (nature destination) และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (cultural destination) ซึ่งรวมเอาแหล่งท่องเที่ยวศาสนา ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี (historical, archaeological and regions destination) และแหล่งท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี (art, culture and traditional destinations) เข้าไว้ด้วยกัน

ดังนั้น หากมองการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอุตสาหกรรมบริการอย่างหนึ่ง แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้นจัดได้ว่าเป็นวัตถุดิบเพื่อรองรับ การท่องเที่ยว และเป็นวัตถุดิบประเภทใช้แล้วไม่หมดไป หรือสูญหายหากมีการควบคุมป้องกันด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยว ยังประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน โดยไม่เสื่อมโทรมลงไป ทั้งยังไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศจนเกินขีดความสามารถของระบบที่จะรองรับได้ (carrying capacity)

2. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2540) ระบุว่านักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 นักท่องเที่ยวแบบหัวกระติ (hard-core nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะที่เที่ยวชมธรรมชาติ

ประเภทที่ 2 นักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบอุทิศตน (dedicated nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปที่สถานที่เที่ยว ธรรมชาติ โดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้ได้เข้าใจในธรรมชาติหรือประเพณีท้องถิ่น

ประเภทที่ 3 นักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (mainstream nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลกๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน เช่น ไปเยือนลุ่มน้ำอะเมซอน (Amazon) อุทยานกอริลาในรวันดา (Rawanda Gorilla Park) หรือจุดหมายปลายทางอื่นๆ ที่เป็นการริเริ่มสำหรับโปรแกรมท่องเที่ยวพิเศษ

ประเภทที่ 4 นักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (casual nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชมธรรมชาติ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมท่องเที่ยวที่ตนได้เลือกไป

นอกจากนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2539 ได้กล่าวถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า จะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกใน การอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. การตลาด

การตลาดนับเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยว โดยเป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในเชิงการตลาดจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีลักษณะอย่างไร โดยการให้ข้อมูลและสิ่งที่คาดหวังจากการท่องเที่ยว (expectation) อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้เหมาะสม กับความสนใจ และตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่ และสามารถยอมรับกฎหรือกติกาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หรือไม่

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การตลาดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเลือกสรรประเภท และคุณภาพของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสนับสนุน การท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพ (qualitative tourism) มากกว่า การท่องเที่ยวในเชิงปริมาณ (quantitative tourism) อันจะเป็นหนทาง นำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งส่วนใหญ่งานด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ดรชณี เอมพันธุ์ และสุรเชษฐ์ เชนฐมาส, 2539)

4. การบริการ

การท่องเที่ยว ซึ่ง รวมถึง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จำเป็นต่อการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ใน ขณะ ที่มีกิจกรรม การท่องเที่ยวแต่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นต้องการบริการที่เน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร และการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นท้องถิ่น เช่น บริการด้านสื่อความหมายธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในภาคบริการ ซึ่ง ได้แก่ การจัดที่พักที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ecolodge) เป็นมัคคุเทศก์นำทางในการเดินป่า เป็นต้น

กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม นับได้ว่ามีความหลากหลาย ซึ่งกิจกรรมบางประเภทอาจมีลักษณะที่บ่งชี้ว่าเป็น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในขณะที่บางกิจกรรมอาจมีความกำกวม หรือคาบเกี่ยว ซึ่งต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติ กิจกรรม และการให้บริการว่ามุ่งเน้นอะไร และอย่างไร เช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ ผจญภัย กีฬาสนุกสนาน เพื่อความบันเทิง สัมผัสองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ เป็นต้น

ดรชณี เอมพันธุ์ และสุรเชษฐ์ เชนฐมาส (2539) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีเรื่องของการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งคุณวิชัยป่าไม้ (2538) ได้แบ่งกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งมีทั้งกิจกรรมหลัก และกิจกรรมเสริม คือ

- กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ecotourism activities) เป็นกิจกรรมหลัก
- กิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นการได้ใกล้ชิดชื่นชมธรรมชาติ
- กิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นการผจญภัยตื่นเต้นท้าทายกับธรรมชาติ (adventurous recreational activities) เป็นกิจกรรมเสริม

ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องและไปด้วยกันได้ดีกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่กระทำในพื้นที่ธรรมชาติ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มต่อกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อไม่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การเดินป่า (hiking/ trekking) กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (nature education) กิจกรรมถ่ายภาพธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (nature photography video taping and sound of nature audio taping) กิจกรรมส่องสัตว์/ดูนก (animal/bird watching) กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ (cave exploring/ visitig) กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (sky interpretation) กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (boat sightseeing) กิจกรรมพายเรือแคนู (canoeing)/เรือคายัค (kayak) /เรือใบ (rowboating) /เรือใบ (sailboating) กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (snorkle or skiln diving) และกิจกรรมดำน้ำลึก (scuba diving)

2. กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทชื่นชมธรรมชาติและกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัยท้าทายกับธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (relaxing) กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (terrain/ mountain biking) กิจกรรมปีน/ไต่เขา (rock/ mountain climbing) กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (tent camping) กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (hang glider) กิจกรรมล่องแพยาง/ไม้ไฟ (white water rafting) กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (picnicking) กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (waterfall visits/ exploring) และ กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (wind surfing)

2. เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประวัติ สภาพทางภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลก และ ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งที่ควรทราบลำดับต่อมา คือ ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบ เพราะการออกแบบมีความสำคัญทำให้เกิดรูปลักษณ์ใหม่ แตกต่างจากเดิม เป็นสิ่งที่จะดึงดูดความสนใจ ดังนั้นขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญอย่างมาก

2.1 ความหมายของการออกแบบ

คำนิยามความหมายของ คำว่า การออกแบบมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อและความเข้าใจ Goldstein (1968)ให้ความเห็นว่า การออกแบบ คือ การเลือกและการจัดสิ่งต่าง ๆ (วัตถุ สิ่งของ หรือเรื่องราวเนื้อหา) ด้วยจุดมุ่งหมายสองอย่างคือเพื่อให้มีระเบียบและให้มีความงาม

Bevlin (1980) ให้ความเห็นว่า การออกแบบ คือ การรวบรวมส่วนต่างๆให้สัมพันธ์เข้าด้วยกันทั้งหมด

อารี สุทธิพันธุ์ (2527) ให้ความหมายของการออกแบบไว้ว่า การออกแบบ หมายถึง การรู้จักวางแผนเพื่อที่จะได้ลงมือกระทำตามที่ต้องการและการรู้จักเลือกวัสดุ วิธีการเพื่อทำตามที่ต้องการนั้น โดยให้สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบ และคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิดตามความคิดสร้างสรรค์ สำหรับการออกแบบอีกความหมายหนึ่งที่ให้ไว้ หมายถึง การปรับปรุงรูปแบบผลงานที่มีอยู่แล้ว หรือสิ่งต่างที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมให้มีความแปลกความใหม่เพิ่มขึ้น

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527) ให้ความเห็นว่า การออกแบบ คือ การวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบโดยวางแผนจัดส่วนประกอบของการออกแบบ ให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอยวัสดุ และการผลิตของสิ่งที่ต้องการออกแบบนั้น

สิทธิศักดิ์ รัชศรีสวัสดิ์กุล (2529) ให้ความเห็นว่า การออกแบบ เป็นกิจกรรมอันสำคัญประการหนึ่งของมนุษย์ซึ่ง หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในความนึกคิดอันอาจจะเป็นโครงการหรือรูปแบบที่นักออกแบบกำหนดขึ้นด้วยการจัด ทำทาง ถ้อยคำ เส้น สี แสง เสียง รูปแบบ และวัสดุต่าง ๆ โดยมีกฎเกณฑ์ทางความงาม

พาศนา ตัณฑลักษณ์ (2526 : 293) ให้ความเห็นว่า การออกแบบ เป็นการสร้างสรรค์โดยมีแบบแผนตามความประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุป ได้ว่า การออกแบบ คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมให้ดียิ่งขึ้นด้วยการใช้วัสดุและวิธีการที่เหมาะสม ตามแบบแผนและจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2.2 จุดมุ่งหมายในการออกแบบ

ในการออกแบบแต่ละชนิดนั้น ผู้ออกแบบจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ก่อนแล้วว่าออกแบบไปทำไม ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่กล่าวถึงนี้จะต้องมีความสำคัญ ซึ่งพอจะสรุปอย่างกว้างๆ ได้ดังนี้

1. การออกแบบเพื่อประโยชน์
2. การออกแบบเพื่อความงาม

การออกแบบเพื่อประโยชน์

ผู้ออกแบบโดยมากต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นจุดมุ่งหมายแรกของการออกแบบ ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับมีทั้งประโยชน์ในการใช้สอย และประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การออกแบบเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยที่สำคัญ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ เช่น อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรมีแห อวน ไถ เป็นต้น ประโยชน์เหล่านี้จะเน้นประโยชน์ทางกายโดยตรง

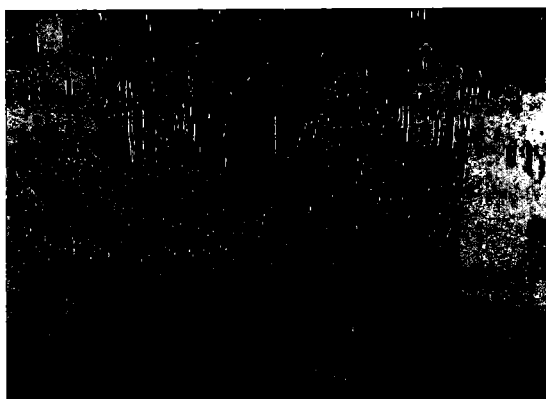
สำหรับประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การออกแบบหนังสือ ไปสเตอร์ งานโฆษณา ส่วนใหญ่มักจะเน้นการสื่อสารถึงกันด้วยภาษาและภาพ ซึ่งสามารถรับรู้ร่วมกันได้เป็นอย่างดี ผู้ออกแบบจำเป็นจะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านซึ่งการออกแบบโดยมากมักเกี่ยวข้องกับ จิตวิทยาชุมชน (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 10) ประโยชน์ด้านนี้จะเน้นทางด้านความศรัทธาเชื่อถือและการยอมรับตามสื่อที่ได้รับรู้

การออกแบบเพื่อความงาม

จุดมุ่งหมายในการออกแบบเพื่อให้เกิดความงาม จะเน้นประโยชน์ทางด้านจิตใจเป็นหลัก ซึ่งผลจากการออกแบบจะทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความสุข เกิดความพึงพอใจ การออกแบบประเภทนี้ ได้แก่ การออกแบบด้านจิตรกรรม ประติมากรรม ตลอดจนงานออกแบบตกแต่งต่างๆ เช่น งานออกแบบตกแต่งภายในอาคาร งานออกแบบตกแต่งสนาม เป็นต้น (ดูภาพ 2.1 – 2.2)

รูปที่ 2.1 เป็นการออกแบบตกแต่งในอาคาร ให้ดูมีระเบียบและงดงาม (วัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531 : 97)

รูปที่ 2.2 เป็นการออกแบบจัดสวนเฉพาะจุด ให้มองดูงดงาม สะอาดตา (ประยูรช พานิชนอก. 2532 : 32)

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในงานออกแบบ

การออกแบบโดยทั่วไปจะต้องคำนึงถึงความสำคัญสองอย่างในงานเดียวกัน ซึ่งได้แก่ รูปแบบ (form) และประโยชน์ (function) ของงานนั้นๆ รูปแบบและประโยชน์จะต้องมีสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้งานออกแบบนั้นมีคุณภาพ

รูปแบบในงานออกแบบบางอย่าง มีเนื้อหาสาระที่สามารถสื่อออกมาให้เห็นได้ เช่น สภาพทางธรรมชาติ พฤติกรรมของคน สัตว์ ตลอดจนข้อความต่างๆ ที่แสดงเนื้อหาในงานนั้นๆ งานออกแบบที่เนื้อหา มักจะเป็นงานออกแบบสิ่งพิมพ์ งานออกแบบโฆษณา หรืองานออกแบบทัศนศิลป์ รูปแบบแสดงเนื้อหา สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้

1. รูปแบบแสดงตัวตน (representational form) หมายถึง รูปแบบที่แสดงสภาพแวดล้อมหรือรูปแบบที่บันทึกภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ภาพถ่าย ภาพยนตร์ ส่วนใหญ่จะบันทึกภาพสิ่งแวดล้อมในลักษณะเหมือนจริง ส่วนการออกแบบรูปเขียน รูปปั้น รูปสลักและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ สามารถบันทึกสิ่งแวดล้อมในลักษณะเหมือนจริง และยังบันทึกสิ่งแวดล้อมในลักษณะสร้างสรรค์ โดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อจิตใจได้อีกด้วย สิ่งแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง ธรรมชาติและสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น อาคาร ยานพาหนะ สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 76)

2. รูปแบบสัญลักษณ์ (symbolic form) หมายถึงรูปแบบที่เป็นสื่อให้เข้าใจ ความหมายร่วมกันได้ อาจจะสื่อให้เข้าใจได้เฉพาะกลุ่มเล็กๆ หรืออาจจะสื่อให้เข้าใจกันได้ในระดับสากล ตัวอย่าง สื่อเฉพาะกลุ่ม เช่น รูปพานรัฐธรรมนูญเป็นสัญลักษณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย สำหรับประชาชนเฉพาะในประเทศไทย ส่วนสัญลักษณ์ที่สื่อได้ทั่วโลกเป็นสากล เช่น รูปห้าห่วงคล้องเข้าด้วยกัน เป็นสัญลักษณ์ของกีฬาโอลิมปิก สัญลักษณ์ของการจราจร เช่น รูปห่วงวงกลมและมีเส้นผ่าศูนย์กลางในแนวเฉียง หมายถึงป้ายห้ามจอด รูปกากบาท หมายถึง โรงพยาบาล สัญลักษณ์เหล่านี้จะเข้าใจกันได้ทุกชาติทุกภาษา (ศาสตรพันธ์. 2530 : 175)

ในการทำความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ จำเป็นจะต้องมีประสบการณ์ร่วมกัน โดยมีการเรียนรู้ในสัญลักษณ์นั้นๆ จึงจะสามารถเข้าใจความหมายร่วมกันได้เป็นอย่างดี สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงออกมีได้ทั้งที่เป็น รูป สี และเสียง (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 77)

3. รูปแบบนามธรรม (abstract form) หมายถึง รูปแบบที่ตัดทอนตัดแปลงมาจากรูปแบบสิ่งแวดลอมต่างๆ ซึ่งจะมีลักษณะผิดแปลกไปจากรูปแบบตามความเป็นจริง แต่อาจจะสะท้อนเพียงความรู้สึกบางอย่างใดอย่างหนึ่งที่ประทับใจออกมา (ดูภาพ 3.3 – 3.5) เช่น ความสวยงาม ความน่าเกลียด ความเคลื่อนไหว ความสงบ ความสว่างาม ความแข็งแรง ความอ่อนโยน เป็นต้น การแสดงรูปแบบอาจจะแสดงได้ทั้งรูปทรงอิสระ (free form) และรูปทรงเรขาคณิต (geometrical form) (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 78)

การออกแบบรูปแบบนามธรรม มีแนวโน้มในการแสดงออกทางความรู้สึกมากกว่าการบอกกล่าวถึงสิ่งใด โดยตรง สำหรับความรู้สึกที่แสดงออกนี้ ที่จริงแล้วก็มีแสดงอยู่ในรูปแบบอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

รูปที่ 2.3 เป็นภาพที่แสดงความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างแท้จริง เป็นการเขียนภาพที่แสดงออกอย่างรวดเร็วด้วยพลังอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่ประสงค์ให้เป็นภาพที่แสดงสิ่งแวดลอมใดๆ (Itten. 1975 : 108)

รูปที่ 2.4 เป็นภาพเขียนรูปเสื่อคำราม เป็นภาพตัดทอนจากสัตว์ธรรมชาติ

(Itten. 1975 : 125)

รูปที่ 2.5 เป็นภาพที่แสดงความรู้สึกเคลื่อนไหวของคน มากกว่าที่จะสื่อรูปแบบของคน

(Itten. 1975 : 109)

รูปแบบในการออกแบบบางอย่างไม่สามารถแสดงเนื้อหาออกมาได้เด่นชัด เช่น งานออกแบบผลิตภัณฑ์ งานออกแบบตกแต่ง งานออกแบบสถาปัตยกรรม งานออกแบบเหล่านี้ไม่มีจุดประสงค์ที่จะแสดงเนื้อหาให้ออกมาเป็นพฤติกรรมหรือเรื่องราว แต่แสดงออกในรูปแบบอารมณ์ความรู้สึก เช่น ความสง่างาม ความมั่นคง ความสวยงาม เป็นต้น

การออกแบบรูปแบบไม่ว่าแบบใด รูปแบบที่ออกจะต้องสัมพันธ์กับประโยชน์หรือหน้าที่ในการใช้งานอย่างเหมาะสมด้วย เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ เฟอร์นิเจอร์ที่เป็น โต๊ะเก้าอี้จะต้องสัมพันธ์กันกับประโยชน์ทางกาย คือ นั่งสบาย มีส่วนสูงและสัดส่วนรับกับเรือนร่างของมนุษย์ ถ้าเป็นการออกแบบเพื่อใช้ประโยชน์ทางการสื่อสาร เช่น การออกแบบโปสเตอร์ ก็จะต้องมี

ขนาดที่สัมพันธ์พอดีกับระยะในการมอง เพื่อที่จะได้อ่านข้อความออก และสำหรับการออกแบบที่เน้นประโยชน์ทางด้านจิตใจ เช่น การออกแบบถ่ายภาพ การออกแบบจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ตลอดจนการออกแบบตกแต่ง จะต้องประกอบด้วยความงามที่สื่อสารให้ผู้รับรู้ และเกิดความประทับใจได้ ในการออกแบบบางทีก็เน้นประโยชน์ร่วมกันทั้งประโยชน์ทางด้านร่างกายและประโยชน์ทางด้านจิตใจในงานเดียวกัน

2.3 ความสำคัญในการออกแบบ

ความสำคัญของการออกแบบ มีอยู่หลายประการกล่าวคือ

1. ในแง่ของการวางแผนการทำงาน งานออกแบบจะช่วยให้การทำงานเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสมและประหยัดเวลา ดังนั้นอาจถือว่าการออกแบบ คือ การวางแผนการทำงานก็ได้
2. ในแง่ของการนำเสนอผลงาน ผลงานออกแบบจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจนดังนั้นความสำคัญในด้านนี้ คือ เป็นสื่อความหมายเพื่อความเข้าใจระหว่างกัน
3. เป็นสิ่งที่อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับงาน งานบางประเภทอาจมีรายละเอียดมากมายซับซ้อน ผลงานออกแบบจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้พบเห็นมีความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า ผลงานออกแบบ คือ ตัวแทนความคิดของผู้ออกแบบได้ทั้งหมด
4. แบบจะมีความสำคัญอย่างที่สุดในกรณีที่นักออกแบบกับผู้สร้างงานหรือผู้ผลิตเป็นคนละคนกัน เช่น สถาปนิกกับช่างก่อสร้าง นักออกแบบกับผู้ผลิตในโรงงานหรือถ้าจะเปรียบไปแล้วนักออกแบบก็เหมือนกับคนเขียนบทละครนั่นเอง

แบบ เป็นผลงานจากการออกแบบ เป็นสิ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์และฝีมือของนักออกแบบ แบบมีอยู่หลายลักษณะ ดังนี้ คือ

1. เป็นภาพวาดลายเส้น (drawing) ภาพระบายสี (Painting) ภาพถ่าย (Pictures) หรือแบบร่าง (Sketch) แบบที่มีรายละเอียด (Draft) เช่น แบบก่อสร้าง ภาพพิมพ์ (Printing) ฯลฯ ภาพต่างๆ ใช้แสดงรูปลักษณะของงาน หรือแสดงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับงาน ที่เป็น 2 มิติ
2. เป็นแบบจำลอง (Model) หรือของจริง เป็นแบบอีกประเภทหนึ่งที่ใช้แสดง รายละเอียดของงานได้ชัดเจนกว่าภาพต่าง ๆ เนื่องจากมีลักษณะเป็น 3 มิติ ทำให้สามารถเข้าใจในผลงานได้ดีกว่านอกจากนี้ แบบจำลองบางประเภทยังใช้งานได้ เหมือนของจริงอีกด้วยจึงสมารถใช้ในการทดลอง และทดสอบการทำงาน เพื่อหาข้อบกพร่องได้

2.4 ประเภทของการออกแบบ

1. การออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Architecture Design)

เป็นการออกแบบเพื่อ การก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ นักออกแบบสาขานี้ เรียกว่า สถาปนิก

(Architect) ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องทำงานร่วมกับวิศวกรและมัณฑนากร โดยสถาปนิกรับผิดชอบเกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยและความงามของสิ่งก่อสร้างงานทางสถาปัตยกรรม ได้แก่

- สถาปัตยกรรมทั่วไป เป็นการออกแบบสิ่งก่อสร้างทั่วไป เช่น อาคาร บ้านเรือน ร้านค้า โบสถ์ วิหาร ฯลฯ
- สถาปัตยกรรมโครงสร้าง เป็นการออกแบบเฉพาะโครงสร้างหลักของอาคาร
- สถาปัตยกรรมภายใน เป็นการออกแบบที่ต่อเนื่องจากงานโครงสร้างที่เป็นส่วนประกอบของอาคาร
- งานออกแบบภูมิทัศน์ เป็นการออกแบบที่มีบริเวณกว้างขวาง เป็นการจัดบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม
- งานออกแบบผังเมือง เป็นการออกแบบที่มีขนาดใหญ่ และมีองค์ประกอบซับซ้อน ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มอาคารจำนวนมาก ระบบภูมิทัศน์ ระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ

2. การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design)

เป็นการออกแบบเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ งานออกแบบสาขานี้มีขอบเขตกว้างขวางมากที่สุด และแบ่งออกได้มากมายหลาย ๆ ลักษณะ นักออกแบบรับผิดชอบเกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยและความสวยงามของ ผลิตภัณฑ์ งานออกแบบประเภทนี้ ได้แก่

- งานออกแบบเฟอร์นิเจอร์
- งานออกแบบครุภัณฑ์
- งานออกแบบเครื่องสุขภัณฑ์
- งานออกแบบเครื่องใช้สอยต่างๆ
- งานออกแบบเครื่องประดับ อัญมณี
- งานออกแบบเครื่องแต่งกาย
- งานออกแบบภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์
- งานออกแบบผลิตเครื่องมือต่าง ๆ ฯลฯ

3. การออกแบบทางวิศวกรรม (Engineering Design)

เป็นการออกแบบเพื่อการผลิต ผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ เช่นเดียวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันต้องใช้ความรู้ความสามารถและเทคโนโลยีในการผลิตสูง ผู้ออกแบบ คือ วิศวกร ซึ่งจะรับผิดชอบในเรื่องของประโยชน์ใช้สอย ความปลอดภัยและกรรมวิธีในการผลิต บางอย่างต้องทำงานร่วมกันกับนักออกแบบสาขาต่าง ๆ ด้วยงานออกแบบประเภทนี้ ได้แก่

- งานออกแบบเครื่องใช้ไฟฟ้า
- งานออกแบบเครื่องยนต์

- งานออกแบบเครื่องจักรกล
- งานออกแบบเครื่องมือสื่อสาร
- งานออกแบบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ฯลฯ

4. การออกแบบตกแต่ง (Decorative Design)

เป็นการออกแบบเพื่อการตกแต่งสิ่งต่างๆให้สวยงามและเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น นักออกแบบเรียนว่า มัณฑนากร (Decorator) ซึ่งมักทำงานร่วมกับสถาปนิก งานออกแบบประเภทนี้ได้แก่

- งานตกแต่งภายใน (Interior Design)
- งานตกแต่งภายนอก (Exterior Design)
- งานจัดสวนและบริเวณ (Landscape Design)
- งานตกแต่งมุมแสดงสินค้า (Display)
- การจัดนิทรรศการ (Exhibition)
- การจัดบอร์ด
- การตกแต่งบนผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น ฯลฯ

5. การออกแบบสิ่งพิมพ์ (Graphic Design)

เป็นการออกแบบเพื่อผลิตงานสิ่งพิมพ์ ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ นามบัตร บัตรต่าง ๆ งานพิมพ์ลวดลายผ้า งานพิมพ์ภาพลงบนสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ งานออกแบบรูปสัญลักษณ์ เครื่องหมายการค้า ฯลฯ

2.5 องค์ประกอบของการออกแบบ (Elements)

1. องค์ประกอบในความคิด (Conceptual Elements)

องค์ประกอบในความคิดนี้ไม่สามารถมองเห็นได้ไม่มีตัวตนแต่ดูเหมือนจะคงอยู่ โดยทั่วไป เช่น เราารู้สึกว่ามีจุดอยู่ตรงมุมของรูปร่าง มีเส้นอยู่บริเวณรูปร่างของวัตถุมีระนาบมุมห่อปริมาตรและปริมาตรครอบคลุมพื้นที่ว่างแต่ความจริงแล้วองค์ประกอบเหล่านั้นไม่ได้อยู่ที่บริเวณดังกล่าวอย่างแท้จริง เราเรียกลักษณะขององค์ประกอบทั้งหมดนี้ว่า "องค์ประกอบในความคิด"

1.1 จุด (Point) จุดชี้ให้เห็นถึงตำแหน่งในที่ว่าง ไม่มีความกว้าง ความยาว ความลึก จุดให้ความรู้สึกคงที่ (Static) ไม่มีทิศทาง (Directionless) ไม่ครอบคลุมพื้นที่ว่าง

1.2 เส้น (Line) เมื่อจุดเคลื่อนที่เส้นทางที่จุดเคลื่อนไป คือ เส้นความรู้สึกนึกคิดของเส้นจะต้องมีความยาว แต่ไม่มีความกว้างหรือความหนาหากมีตำแหน่งและทิศทางพร้อม ทั้งการเคลื่อนไหวและการเจริญเติบโต

1.3 ระนาบ (Plane) ระนาบเกิดจากการเคลื่อนไหวของแนวของเส้นในทิศทางที่ไม่มีทิศทางของตัวเอง ทำให้เกิดความกว้างแต่ไม่มีความหนา มีตำแหน่ง และทิศทางที่กำหนดขอบเขตเส้นขนานสองเส้นอธิบายได้ถึงความเป็นระนาบซึ่งเกิดจากแนวเส้นที่มองไม่เห็นระหว่างสองเส้นขนานนั้นซึ่งให้ความรู้สึกที่ต่อเนื่องกันด้วยสายตา เมื่อเส้นขนานแคบเข้าความรู้สึกของระนาบจะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ถ้ามีเส้นขนานจำนวนมากที่ถี่ขึ้นๆ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อช่องว่างระหว่างแนวเส้นขนานที่ถี่มากจะเป็นเพียงสิ่งที่มาขัดจังหวะพื้นผิวระนาบเท่านั้น

1.4 ปริมาตร (Volume) เมื่อระนาบเคลื่อนที่ในทิศทางต่างๆจะเป็นปริมาตรซึ่งมีตำแหน่งในที่ว่างและล้อมรอบโดยระนาบ ปริมาตรหรือมวล(mass) นี้สามารถวางตาได้เป็น 3 มิติ

2. องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements)

องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements) จะเป็นตัวแทนขององค์ประกอบในความคิด(Conceptual Elements) โดยเมื่อเราเขียน จุด เส้น ระนาบ หรือปริมาตรลงบนกระดาษเราจะไม่เพียงแต่มองเห็นความกว้างยาวเท่านั้น แต่จะเห็นถึงสีและพื้นผิว ซึ่งขึ้นอยู่กับวัสดุที่เราใช้และวิธีใช้ เมื่อองค์ประกอบในความคิดเปลี่ยนเป็นมองเห็นได้จะแสดงให้เห็นถึง รูปร่าง ขนาด สี พื้นผิวสัมผัสซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบ

2.1 รูปร่าง (Shape) เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของรูปทรงต่างๆ รูปร่างขององค์ประกอบเป็นอย่างไร มีผลมาจากรูปทรงของพื้นผิวและขอบของรูปทรงนั้น ทุกสิ่งที่มองเห็นได้จะมีรูปร่างต่างๆ

2.2 ขนาด (Size) แสดงระยะจริงของรูปทรง ความยาว กว้าง สูง ให้อัตราส่วนเป็นสิ่งที่กำหนดสัดส่วน (Proportion) ของรูปทรงในสภาพแวดล้อมองค์ประกอบที่เห็นเป็นรูปเป็นร่างจะมีขนาดซึ่งแสดงถึงความใหญ่เล็ก

2.3 สี (Color) เนื้อสี ความเข้มสี และความสว่าง หรือมีดของสี บนผิวของรูปทรง เป็นสัญลักษณ์ที่ชัดเจนที่สุดในการแยกองค์ประกอบต่างๆ จากสภาพแวดล้อมโดยรอบ

2.4 พื้นผิวสัมผัส (Texture) ลักษณะผิวสัมผัสของรูปทรง จะมีผลต่อความแตกต่างในการรับรู้ด้วยการสัมผัส และการสะท้อนแสง พื้นผิวสัมผัสเรียบจะให้ความรู้สึกอยากสัมผัส พื้นผิวสัมผัสหยาบจะให้ความรู้สึกขรุขระหรือแหลมคมไม่น่าสัมผัสเหมาะที่จะดูด้วยตาเพียงเดียว

3. องค์ประกอบที่สัมพันธ์ (Relational Elements)

องค์ประกอบตั้งแต่หนึ่งองค์ประกอบขึ้นไป จำเป็นจะต้องควบคุมการจัดวาง โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบนี้ ทิศทางและตำแหน่งการจัดวางสามารถรับรู้ได้ บางประเภทต้องอาศัยความรู้สึกจากการวิเคราะห์ โดยเฉพาะเรื่องของที่ว่างและแรงดึงดูด

3.1 ทิศทาง (Direction) ทิศทางของรูปร่างขึ้นอยู่กับว่า รูปร่างนั้นสัมพันธ์กันกับผู้ดูอย่างไร สัมพันธ์กันกับกรอบที่บรรจุอยู่อย่างไร หรือสัมพันธ์กับรูปร่างใกล้เคียงอย่างไร

3.2 ตำแหน่ง (Position) ตำแหน่งของรูปร่างพิจารณา โดย ความสัมพันธ์กันของรูปร่างกับกรอบ รูปร่างจะอยู่ห่างจากกรอบโดยรอบเท่ากัน หรือชิดกรอบด้านใดด้านหนึ่ง รูปร่างจะสัมพันธ์กับโครงสร้างในการออกแบบด้วย หากได้มีการออกแบบเบื้องต้นโดยคำนึงถึงโครงสร้างเป็นหลัก

3.3 ที่ว่าง (Space) รูปร่างของที่ว่าง ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ต้องการที่อยู่ในที่ว่างเสมอ ที่ว่างจะถูกครอบคลุมหรือทิ้งว่างเปล่า ที่ว่างของงาน 2 มิติมีลักษณะแบนราบ หรือสร้างให้เกิดการลงตาเห็นความลึกของที่ว่างดูเป็น 3 มิติได้

3.4 แรงดึงดูด (Gravity) แรงดึงดูดไม่สามารถมองเห็นได้แต่ผู้ดูสามารถรู้สึกได้ถึงแรงดึงดูดของโลก เราจะรู้สึกถึงความหนัก เบา มั่นคง หรือไม่มั่นคงของรูปร่างเดี่ยวหรือกลุ่มของรูปร่างได้

4. องค์ประกอบที่นำมาใช้ประโยชน์ (Practical Elements)

4.1 งานที่เหมือนจริง (Representation) เมื่อรูปร่างในงานศิลปะได้ถ่ายทอดมาจากธรรมชาติหรือโลกที่มนุษย์สร้างขึ้น เราจะเรียกงานนั้นว่างานที่เหมือนจริง (Representation) ซึ่งอาจจะดูเหมือนจริงจนใกล้จะเป็นงานนามธรรม

4.2 ความหมาย (Meaning) ความหมายของงานศิลปะแต่ละชิ้นจะแสดงออก เพื่อสื่อสารสามารถแนวคิดในการออกแบบ

4.3 ประโยชน์ใช้สอย (Function) ประโยชน์ใช้สอยในการออกแบบจะแสดงออก เมื่องานออกแบบนั้นสนองความต้องการทางด้านการใช้สอยของมนุษย์

กรอบแนวคิด

2.6 แนวความคิดในการออกแบบ (Inspiration Of Design)

ผู้ออกแบบจะต้องรู้จักการเลือกรูปทรงของสิ่งต่างๆมาเป็นสิ่งคลุใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบต่างๆ ในทางวิชาการถือว่ารูปทรงของสิ่งต่างๆนั้นเป็นครูซึ่งแบ่งไว้ ดังนี้

1. รูปทรงของธรรมชาติเป็นสิ่งคลุใจ (Natural's Inspiration) ได้แก่

1.1 พืช (Plant's Inspiration)

- ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ กิ่ง ก้าน ฯลฯ
- ต้นไม้ทรงสูง เตี้ย เลื้อย ฯลฯ
- ใบเหลี่ยม ใบกลม ใบแฉก ใบฝอย ฯลฯ

1.2 สัตว์ (Animal's Form Inspiration)

- สัตว์บก 2 เท้า 4 เท้า
- สัตว์ปีกทุกชนิด
- สัตว์น้ำ ปลา กุ้ง หอย ฯลฯ

2. รูปทรงของมนุษย์ (Human's Form Inspiration) ได้แก่

- รูปทรงของเด็ก
- รูปทรงของผู้ใหญ่
- รูปทรงของคนแก่
- รูปทรงของผู้ชาย
- รูปทรงของผู้หญิง

3. รูปทรงของสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น (Man Maid's Form Inspiration) ได้แก่

สิ่งของที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น มีชื่อและรูปทรงโดยเฉพาะ ได้แก่ เก้าอี้ รถยนต์ ไวโอลิน

ฯลฯ

4. รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form Inspiration) เป็นรูปทรงที่ตัดขึ้นใช้โดยเฉพาะและเป็นที่ยอมรับกันในรูปทรงเหล่านั้น ได้แก่

- รูปวงกลม
- รูปสี่เหลี่ยม
- รูปกรวย
- รูปทรงกระบอก ฯลฯ

5. รูปทรงอิสระ (Free-Form Inspiration) เป็นรูปทรงที่ไม่สามารถจะบอกได้ว่าเป็นรูปทรงของอะไรในศิลปะสมัยใหม่ นิยมใช้กันมากเกือบทุกวงการ

ขั้นตอนในการปฏิบัติงานการออกแบบโดยทั่วไป

การออกแบบโดยทั่วไปแบ่งขั้นตอนปฏิบัติงานได้ 3 ขั้นตอน

1. การใช้ความคิดสร้างสรรค์และใช้ความพยายามในการแยกแยะปัญหาต่างๆเพื่อที่จะหาวิธีแก้ปัญหานั้นๆ

2. นำความรู้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการแก้ปัญหาดังกล่าว

3. การถ่ายทอดวิธีแก้ไขหรือคำตอบของปัญหานั้นๆออกเผยแพร่ทำประโยชน์ต่อไป

ประโยชน์ต่อผู้ซื้อหรือผู้บริโภค

1. ผู้ซื้อสามารถจำแนกประเภท ชนิด ของสินค้าในระดับคุณภาพแตกต่างกันของผู้ผลิต

2. ผู้ซื้อทราบว่า “ ใคร ” คือผู้ผลิตสินค้านั้นๆ

3. ช่วยลดเวลาและความพยายามในการแสวงหาซื้อสินค้าไม่มีตราสินค้า

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์

จากผลงานซึ่งต้องอาศัยหลักการออกแบบในการผลิตผลงานแล้วนั้น ยังต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเว็บไซต์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการทำงาน โดยนำหลักการออกแบบมาใช้ในการออกแบบ

พ
๑A
76.625
กบฏ ก
2553

25 สำนักหอสมุด
ศ.ย. 2553

i 5046944

เว็บไซต์ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ

3.1 ความหมายของเว็บไซต์ และอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อกัน ซึ่งการเชื่อมต่อนั้นเปรียบเสมือนกับใยแมงมุม โดยจุดตัดของใยแมงมุมจะเสมือนเป็นคอมพิวเตอร์แต่ละตัวที่โยงใยกันเป็นเครือข่าย ซึ่งการเชื่อมต่อบนอินเทอร์เน็ตนั้น จะใช้มาตรฐานการเชื่อมต่อที่ เรียกว่า TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) โดย Transmission Control Protocol จะเป็นโพรโตคอลที่ใช้ในการส่งผ่านข้อมูลบนสายต่างๆ เช่น สายโทรศัพท์ สายวงจรพิเศษ และ Internet Protocol ก็คือ โพรโตคอลที่ใช้ในการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต และด้วยโพรโตคอล TCP/IP นี้เองทำให้อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมอย่างสูง เนื่องจากคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทั้งโลกนี้พูดภาษาเดียวกันก็ คือ TCP/IP นั่นเอง

เว็บเพจ (Web Page) คือ หน้าเว็บแต่ละหน้าที่ประกอบไปด้วยข้อมูล รูปภาพ เสียง และวิดีโอ โดยเป็นข้อมูลแบบสื่อผสมหรือมัลติมีเดีย ในเว็บไซต์หนึ่งจะมีเว็บเพจหลายๆหน้า เปรียบเสมือนกับหน้าหนังสือในหนึ่งเล่มที่ถูกแบ่งเป็นหน้าๆ ส่วนจะมีกี่หน้านั้นก็จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาของแต่ละเว็บไซต์นั้น

โฮมเพจ (Home Page) คือ เว็บเพจหน้าแรกของข้อมูลในเว็บไซต์หนึ่งเว็บไซต์ เมื่อเราเปิดเว็บไซต์ขึ้นมาแล้วก็จะปรากฏเป็นหน้าเว็บเพจ เว็บเพจหน้าแรกนี้เราจะเรียกว่า โฮมเพจ โดยจะมีลิงค์ไปยังเว็บเพจหน้าต่างๆ ทั้งในเว็บไซต์เดียวกันและที่ต่างเว็บไซต์ได้ด้วย

เว็บไซต์ (Web Site) คือ เป็นแหล่งเก็บข้อมูลเว็บเพจหลายๆเว็บเพจ แล้วรวบรวมเว็บเพจเหล่านี้เข้าด้วยกันเพื่อจัดตั้งขึ้นเป็นเว็บไซต์ โดยเว็บไซต์นั้นจะต้องมีรหัสหรือชื่อโดเมน (Domain Name) ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อการเชื่อมโยงเข้าหาเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ของเว็บไซต์

- เป็นการเพิ่มช่องทางในการขายสินค้าและบริการของบริษัทอีกช่องทางหนึ่ง
- คุณไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูง สำหรับการที่จะมีเว็บไซต์เพื่อติดต่อกับโลกภายนอก
- มีหน้าร้าน (Homepage) ร้านค้าของตนเอง เป็นการเปิดตัวสู่ตลาดโลก
- เสริมภาพลักษณ์ขององค์กรให้มีความทันสมัยน่าเชื่อถือมากขึ้น
- มีอีเมลในการติดต่อลูกค้า เพื่อความเป็นสากล เช่น your_email@gmail.com
- สามารถซื้อ-ขายสินค้าหรือบริการของท่านผ่านเว็บไซต์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- โฆษณาบริษัทฯ หรือองค์กรให้เป็นที่รู้จักทั้งในจังหวัด ต่างจังหวัดและต่างประเทศ
- เป็นอีกช่องทางในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ของบริษัท
- ยกกระดับมาตรฐานการซื้อขายภายในประเทศ
- เสริมสร้างธุรกิจให้แข็งแกร่งด้วยประโยชน์ของ Internet

3.2 การออกแบบสร้างเว็บไซต์

ความสำคัญของเว็บไซต์ในการประชาสัมพันธ์

ในปัจจุบัน เว็บไซต์ได้กลายเป็นสื่อที่มีความสำคัญ ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในเรื่องของการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติที่สามารถนำเสนอ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทั้งในเรื่องเวลาและระยะทาง ใครๆก็สามารถคลิกเข้ามาเปิดดูได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ไม่ว่าจะนั่งอยู่ส่วนใดของโลกก็ตามด้วยข้อดีดังกล่าว บริษัท ห้างร้าน สถานประกอบการเกือบทุกแห่งทั้งภาครัฐและเอกชน หรือแม้แต่บุคคลทั่วไป ต่างก็มีความต้องการจัดทำเว็บไซต์ขึ้น เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การโฆษณาขายสินค้าและบริการในรูปแบบต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายในเชิงธุรกิจหรือการใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารขององค์กรเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรให้เป็นที่รู้จักเพื่อหวังผลในการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเว็บไซต์นั้นเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากในการสนองภารกิจดังกล่าว

ประโยชน์ของเว็บไซต์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์การตลาด ให้ข้อมูลข่าวสาร และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ธุรกิจและองค์กร
2. สามารถนำมาใช้เป็นร้านค้าออนไลน์เพื่อจำหน่ายสินค้า/ บริการ
3. มีประสิทธิภาพเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วโลก
4. เสียค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ำกว่าสื่ออื่นๆ แต่มีอายุการใช้งานยาวนานกว่า สามารถอัปเดตข้อมูลเปลี่ยนแปลงได้ง่าย
5. กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสื่อได้โดยสะดวกและรวดเร็วผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ดังนั้นใน โลกยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าในเรื่องเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง การใช้สื่อเว็บไซต์เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ให้กับองค์กร

3.3 ประเภทของเว็บไซต์

เว็บไซต์สามารถแบ่งออกได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 8 ประเภท ตามลักษณะของเนื้อหาและรูปแบบของเว็บไซต์กลุ่มเว็บทั้ง 8 ประเภท

การที่จะสามารถใช้งานเว็บไซต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงลักษณะของเว็บไซต์ และจำแนกแยกแยะได้ว่า เว็บไซต์เหล่านั้นมีความแตกต่างหรือเหมือนกันประการใด รวมถึงมีหน้าที่หลักเฉพาะตัวอย่างไรบ้าง เว็บไซต์สามารถแบ่งออกได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 8 ประเภท ตามลักษณะของเนื้อหาและรูปแบบของเว็บไซต์กลุ่มเว็บทั้ง 8 ประเภท ได้แก่

1. **เว็บท่า (Portal site)** เว็บท่านั้นอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า เว็บวาไรตี้ (variety web) ซึ่งหมายถึง เว็บที่ให้บริการต่างๆ ไว้มากมาย ประกอบไปด้วยบริการเครื่องมือค้นหา ที่รวบรวมลิงค์ของเว็บไซต์ที่น่าสนใจไว้มากมายให้ได้ค้นหา รวมถึงบริการที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่มีสาระและบันเทิงหลากหลายประเภท เช่น ดูหนัง ฟังเพลง ดูดวง ท่องเที่ยว IT เกม สุขภาพ หรืออื่นๆ นอกจากนั้นแล้ว เว็บมีลักษณะในการเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้คนในสังคมในเรื่องเกี่ยวกับประเด็นต่างๆซึ่งเรียกว่า เว็บชุมชน (community web) คือ เป็นเว็บที่ให้บริการพื้นที่แก่กลุ่มคนผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้เข้ามาแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นกัน

2. **เว็บข่าว (News site)** เว็บข่าวมักเป็นเว็บไซต์ที่สร้างขึ้น โดยองค์กรข่าวหรือสถาบันสื่อสารมวลชนต่างๆ ที่มีสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ของตนเองอยู่เป็นหลัก เช่น สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือแม้กระทั่งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ แต่องค์กรเหล่านี้ได้นำเว็บไซต์มาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อนำเสนอข่าวและสาระที่เป็นการสรุปใจความสำคัญ หรือรวบรวมเนื้อหาจากข่าวในรอบเดือนหรือรอบปี ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลและติดตามข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาแม้ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม

3. **เว็บข้อมูล (Information site)** เว็บข้อมูลนั้นเป็นเว็บที่ให้บริการเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูล ข่าวสาร หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ตนเองขึ้นมา เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่สนใจ ได้เข้ามาศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของตนได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างโอกาสในการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดแก่ประชาชนในสังคมอีกด้วย

4. **เว็บธุรกิจหรือการตลาด (Business/ Marketing site)** เว็บธุรกิจหรือการตลาดเป็นเว็บไซต์ที่มักสร้างขึ้น โดยองค์กรธุรกิจต่างๆ มีจุดมุ่งหมายหลักในการประชาสัมพันธ์องค์กรและเพิ่มผลกำไรทางการค้า โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมดมักจะเป็นการนำเสนอที่มีความน่าสนใจและตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อผลกำไรทางธุรกิจนั่นเอง

5. **เว็บการศึกษา (Education site)** เว็บศึกษามักเป็นเว็บที่สร้างขึ้นโดยสถาบันการศึกษาต่างๆ หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีนโยบายในการเผยแพร่ความรู้ และให้โอกาสในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไป เว็บการศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เว็บที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยตรงนั้นได้แก่เว็บของสถาบันการศึกษา ห้องสมุด และเว็บที่ให้บริการการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่เรียกว่า อี-เลิร์นนิ่ง (e-learning) นอกจากนี้แล้วยังรวมถึงเว็บที่สอนหรือให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น การทำเว็บ การทำอาหาร การถ่ายภาพ การเขียนโปรแกรม ฯลฯ

6. **เว็บบันเทิง (Entertainment site)** เว็บบันเทิงนั้นมุ่งเสนอและให้บริการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความบันเทิง โดยทั่วไปอาจนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการบันเทิงทั่วไป เช่น ดนตรี ภาพยนตร์ ดารา กีฬา ความรัก บทกลอน การ์ตูน เรื่องขำขัน รวมถึงการให้บริการดาวน์โหลดโลโก้ และริงโทนสำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่ เว็บประเภทนี้อาจมีรูปแบบที่เป็นอินเทอร์เน็ตออฟฟิศที่ตื่นตาตื่นใจ หรือใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดียได้มากกว่าเว็บประเภทอื่น

7. **เว็บองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (None-profit organization site)** เว็บประเภทนี้มักจะเป็นเว็บที่สร้างขึ้น โดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ที่มีนโยบายในการสร้างสรรค์ที่ช่วยเหลือสังคม โดยที่ไม่หวังผลกำไรหรือค่าตอบแทน ซึ่งกลุ่มบุคคลหรือองค์กรเหล่านี้ได้แก่ สมาคม ชมรม มูลนิธิ และโครงการต่างๆ โดยอาจมีจุดประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อทำความดี สร้างสรรค์สังคม พิทักษ์สิ่งแวดล้อม ปกป้องสิทธิมนุษยชน รณรงค์ไม่ให้สูบบุหรี่ หรืออาจรวมตัวกันเพื่อดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่ม

8. **เว็บส่วนตัว (personal site)** เว็บส่วนตัวอาจเป็นเว็บของคนๆ เดียว เพื่อนฝูง หรือครอบครัวก็ได้ โดยอาจจัดทำขึ้นด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่น แนะนำกลุ่มเพื่อน โชว์รูปภาพแสดงความคิดเห็น เขียนไดอารี่ประจำวัน นำเสนอผลงาน ถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องชาญ หรือสนใจ โดยทั้งหมดนี้อาจทำเป็นเว็บไซต์หรือเป็นเพียงเว็บเพจหน้าเดียวก็ได้

3.4 การพัฒนาเว็บไซต์

- กำหนดวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ว่าจะจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับอะไร เช่น ท่องเที่ยว บันเทิง เป็นต้น
- กำหนดกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย เพื่อที่จะได้จัด โทนีสี รูปภาพ กราฟิก หน้าตาของเว็บเพจให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- เตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อที่จะได้นำเนื้อหาสาระมานำเสนอได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์
- เตรียมทักษะหรือบุคลากร เนื่องจากเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาหลายๆ ก็จำเป็นต้องมีบุคลากรเพื่อพัฒนาเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นการดูแลเว็บเซิร์ฟเวอร์ กราฟิกดีไซน์ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เป็นต้น
- เตรียมทรัพยากรต่างๆ เท่าที่มีความจำเป็น เช่น โปรแกรมทั้งในด้านระบบฐานข้อมูล และมัลติมีเดีย โปรแกรมสร้างภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น

มาตรฐานการพัฒนาเว็บไซต์

ในปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์นั้น ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้คนนิยมเข้าถึงข้อมูล และการ ใช้ บริการ ต่างๆ ใน ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น และทำให้เกิดการนำเสนอข้อมูลบริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้น ในการพัฒนาเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูลและบริการ จึงต้องมีมาตรฐานในการพัฒนา เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลนั้นเป็นไปได้โดยง่าย และสามารถเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมาตรฐานในการพัฒนาเว็บไซต์ ควรจะประกอบไปด้วยมาตรฐานที่เป็นพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. เป็นเว็บไซต์ที่สามารถแสดงผลได้กับทุก Web Browser ในปัจจุบัน web browser ได้รับการพัฒนาออกมาอย่างหลากหลาย ผู้ใช้งานย่อมมีสิทธิในการเลือกใช้งานได้อย่างอิสระเพราะฉะนั้น ผู้พัฒนาเว็บไซต์จึงต้องคำนึงถึงเรื่องการแสดงผลในทุก web browser เพื่อให้การแสดงผลในแต่ละ web browser นั้นมีการแสดงผลที่เหมือน หรือใกล้เคียงกันมากที่สุด

2. เป็นเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Web Accessibility) ซึ่งมีข้อกำหนดของ W3C ที่เรียกว่า WCAG (Web Content Accessibility Guidelines = คำแนะนำในการพัฒนาเว็บไซต์ให้ทุกคนเข้าถึง) เพื่อให้การพัฒนาเว็บไซต์สามารถรองรับการใช้งานของทุกกลุ่มคนที่ใช้งานคอมพิวเตอร์ทั้งกลุ่มของคนปกติ และกลุ่มคนพิการ ซึ่งยังต้องการหาข้อมูล และความรู้เหมือนคนปกติ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

นอกจากตัวงานจะเป็นการนำหลักการออกแบบมาพัฒนาสื่อเว็บไซต์แล้ว ยังได้นำสื่อประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ เข้ามาเป็นสื่อที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายคำที่เกี่ยวกับ “สื่อสิ่งพิมพ์” ไว้ว่า “สิ่งพิมพ์ หมายถึง สมุด แผ่นกระดาษ หรือวัตถุใดๆที่พิมพ์ขึ้นรวมทั้งบทเพลง แผนที่ แผ่นผังแผนภาพภาพวาดภาพระบายสีใบประกาศ แผ่นเสียงหรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะเช่นเดียวกัน”

“สื่อ หมายถึง ก. ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน

น. ผู้หรือสิ่งที่ทำการติดต่อให้ถึงกัน หรือชักนำให้รู้จักกัน”

“พิมพ์ หมายถึง ก. ถ่ายแบบ, ใช้เครื่องจักรกดตัวหนังสือหรือภาพ เป็นต้นให้ติดบนวัตถุ เช่น แผ่นกระดาษ ผ้า ทำให้เป็นตัวหนังสือหรือรูปรอยอย่างใด ๆ โดยการกด หรือการใช้พิมพ์หิน เครื่องกล วิสเคมี หรือวิธีอื่นใด อันอาจให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นหลายสำเนา

น. รูป , รูปร่าง, ร่างกาย, แบบ”

ดังนั้น “สิ่งพิมพ์” มีความหมายว่า “สิ่งที่พิมพ์ขึ้นไม่ว่าจะเป็นแผ่นกระดาษหรือวัตถุใด ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อันเกิดเป็นชิ้นงานที่มีลักษณะเหมือน ต้นฉบับขึ้นหลายสำเนาในปริมาณมากเพื่อเป็นสิ่งที่ทำการติดต่อ หรือชักนำให้บุคคลอื่นได้เห็นหรือทราบ ข้อความต่าง ๆ”

4.2 ประวัติสิ่งพิมพ์

“หลักฐานทางประวัติศาสตร์ศิลปะได้ปรากฏบนผนังถ้ำอัลตามิรา (Altamira) ในสเปนและถ้ำลาสคักซ์ (Lascaux) ในฝรั่งเศส มีผลงานแกะสลักหิน แกะสลักผนัง ถ้าเป็นรูปสัตว์ลายเส้นจึงเป็นหลักฐาน ในการแกะพิมพ์ เป็นครั้งแรกของมนุษย์ หลังจากนั้น ได้มีบุคคลคิดวิธีการทำกระดาษขึ้น จนมาเป็นการพิมพ์ในปัจจุบันนั้นคือ ไช่ลั่น ซึ่งมีเชื้อสายจีน ชาวจีน ได้ผลิตทำหมึกแท่งขึ้น ซึ่งเรียกว่า “บัก”

ประวัติการพิมพ์ในประเทศไทย

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กรุงศรีอยุธยา ได้เริ่มแต่งและพิมพ์หนังสือคำสอนทางศาสนาคริสต์ขึ้น และหลังจากนั้นหมอบรัดเลย์เข้ามาเมืองไทย และเริ่มดำเนินงานพิมพ์จนสนใจเป็นธุรกิจด้านการพิมพ์ ในเมืองไทย พ.ศ.2382 ได้พิมพ์เอกสารทางราชการเป็นชิ้นแรก คือ หมายประกาศห้ามสูบฝิ่น ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้จ้างพิมพ์จำนวน 9,000 ฉบับ ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ก.ค.2387 ได้ออกหนังสือฉบับแรกขึ้น คือ บางกอกกรีคอร์ดเดอร์ (Bangkok Recorder) เป็นจดหมายเหตุอย่างสั้นออกเดือนละ 2 ฉบับและใน 15 มิ.ย.พ.ศ.2404 ได้พิมพ์หนังสือเล่มออกจำหน่ายโดยชื่อลิขสิทธิ์จากหนังสือนิราศลอนดอนของหม่อมราโชทัย และได้เริ่มดำเนินการซื้อขายลิขสิทธิ์จำหน่ายในเมืองไทย หมอบรัดเลย์ได้ถึงแก่กรรมในเมืองไทย กิจการการพิมพ์ของไทยจึงเริ่มต้นเป็นของไทย หลังจากนั้นใน พ.ศ.2500 ประเทศไทยจึงนำเครื่องพิมพ์แบบโรตารีออฟเซต (Rotary off Set) มาใช้เป็นครั้งแรก โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชนำเครื่องหล่อเรียงพิมพ์ Monotype มาใช้กับตัวพิมพ์ภาษาไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดโรงพิมพ์ธนบัตรในเมืองไทยขึ้นใช้เอง

4.3 ประเภทของสิ่งพิมพ์

สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ

- หนังสือสารคดี ตำรา แบบเรียน เป็นสิ่งพิมพ์ที่แสดงเนื้อหาวิชาการในศาสตร์ความรู้

ต่าง ๆ เพื่อสื่อให้ผู้อ่าน เข้าใจความหมาย ด้วยความรู้ที่เป็นจริง จึงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เน้นความรู้อย่างถูกต้อง

- หนังสือบันเทิงคดี เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้น โดยใช้เรื่องราวสมมติ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน มักมีขนาดเล็ก เรียกว่า หนังสือฉบับกระเป๋า หรือ Pocket Book ได้

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร

- หนังสือพิมพ์ (Newspapers) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้น โดยนำเสนอเรื่องราวข่าวสารภาพ และความคิดเห็น ในลักษณะของแผ่นพิมพ์ แผ่นใหญ่ ที่ใช้วิธีการพับรวมกัน ซึ่งสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดนี้ได้พิมพ์ออกเผยแพร่ทั้งลักษณะ หนังสือพิมพ์รายวัน, รายสัปดาห์ และรายเดือน

- วารสาร, นิตยสาร เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้น โดยนำเสนอสาระ ข่าว ความบันเทิง ที่มีรูปแบบการนำเสนอ ที่โดดเด่น สะดุดตา และสร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน ทั้งนี้การผลิตนั้น มีการกำหนดระยะเวลาการออกเผยแพร่ที่แน่นอน ทั้งลักษณะวารสาร, นิตยสารรายปักษ์ (15 วัน) และรายเดือน

- จุลสาร เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นแบบไม่มุ่งหวังผลกำไร เป็นแบบให้เปล่าโดยให้ผู้อ่านได้ศึกษาหาความรู้มีกำหนดการออกเผยแพร่เป็นครั้ง ๆ หรือลำดับต่าง ๆ ในวาระพิเศษ

- สิ่งพิมพ์โฆษณา

- โบรชัวร์ (Brochure) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นสมุดเล่มเล็กๆ เย็บติดกันเป็นเล่มจำนวน 8 หน้าเป็น อย่างน้อยมีปกหน้าและปกหลัง ซึ่งในการแสดงเนื้อหาจะเกี่ยวกับโฆษณาสินค้า

- ใบปลิว (Leaflet, Handbill) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ใบเดียว ที่เน้นการประกาศ หรือโฆษณา มักมีขนาด A4 เพื่อง่ายในการแจกจ่าย ลักษณะการแสดงผลเนื้อหาเป็นข้อความที่ผู้อ่าน อ่านแล้วเข้าใจง่าย

- แผ่นพับ (Folder) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิต โดยเน้นการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอ นั้นเป็นเนื้อหา ที่สรุปใจความสำคัญ ลักษณะมีการพับเป็นรูปเล่มต่าง ๆ

- ใบปิด (Poster) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา โดยใช้ปิดตามสถานที่ต่าง ๆ มีขนาดใหญ่เป็นพิเศษ ซึ่งเน้นการนำเสนออย่างโดดเด่น ดึงดูดความสนใจ

สิ่งพิมพ์เพื่อการบรรจุภัณฑ์

เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการห่อหุ้มผลิตภัณฑ์การค้าต่าง ๆ แยกเป็นสิ่งพิมพ์หลัก ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่ใช้ปิดรอบขวด หรือ ครอบป้องกันผลิตภัณฑ์การค้า สิ่งพิมพ์รอง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่เป็นกล่องบรรจุหรือฉลาก

สิ่งพิมพ์มีค่า

เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เน้นการนำไปใช้เป็นหลักฐานสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นกำหนดตามกฎหมาย

เช่น ธนาณัติ, บัตรเครดิต, เช็คนาการ, ตัวแลกเงิน, หนังสือเดินทาง, โฉนด เป็นต้น

สิ่งพิมพ์ลักษณะพิเศษ

เป็นสิ่งสิ่งพิมพ์ที่มีการผลิตขึ้นตามลักษณะพิเศษแล้วแต่การใช้งาน ได้แก่ นามบัตร,บัตรอวยพร, ปฏิทิน,บัตรเชิญ,ใบส่งของ,ใบเสร็จรับเงิน,สิ่งพิมพ์บนแก้ว ,สิ่งพิมพ์บนผ้า เป็นต้น

สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

เป็นสิ่งสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้งานในคอมพิวเตอร์หรือระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ Document Formats, E-book for Palm/PDA เป็นต้น

4.4 บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์มีบทบาท ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในงานสื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์มีความสำคัญในด้านการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร สาระ และความบันเทิง ซึ่งเมื่องานสื่อมวลชนต้องเผยแพร่ จึงต้องผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์, วารสาร, นิตยสาร เป็นต้น
2. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในสถานศึกษา สื่อสิ่งพิมพ์ถูกนำไปใช้ในสถานศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งทำให้ผู้เรียน ผู้สอนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น เช่น หนังสือ ตำรา แบบเรียน แบบฝึกหัดสามารถพัฒนาได้เป็นเนื้อหาในระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้
3. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในงานด้านธุรกิจ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ถูกนำไปใช้ในงานธุรกิจประเภทต่าง ๆ เช่น งานโฆษณา ได้แก่ การผลิต หัวจดหมาย/ซองจดหมาย, ใบเสร็จรับเงิน / ใบส่งของ, โฆษณาน้ำดื่ม, นามบัตร เป็นต้น
4. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในงานธนาคารงานด้านการธนาคาร ซึ่งรวมถึงงานการเงินและงานที่เกี่ยวกับหลักฐานทางกฎหมายได้นำสื่อสิ่งพิมพ์หลายๆประเภทมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น ใบนำฝาก, ใบถอน, ธนบัตร, เช็คนาการ, ตัวแลกเงิน และหนังสือเดินทาง
5. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในห้างสรรพสินค้า และร้านค้าปลีก สื่อสิ่งพิมพ์ที่ทางห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้า ปลีกใช้ในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ใบปิดโฆษณาต่าง ๆ ใบปลิว, แผ่นพับ, จุลสาร

การออกแบบและจัดหน้าสื่อสิ่งพิมพ์

หลักการสร้างเอกสารสิ่งพิมพ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การระบุค่าต่าง ๆ ของโปรแกรม ได้แก่ ค่ากำหนดแถบไม้บรรทัด (Ruler) ว่าเป็นนิ้ว, เซนติเมตรหรือ มิลลิเมตร และยังมีการกำหนดระยะกระโดด หรือที่เรียกว่า Tab ซึ่งควรปรับแต่งค่าเหล่านี้ก่อนการพิมพ์ให้เหมาะสมกับความถนัดและเหมาะสมกับงานพิมพ์ จะช่วยให้การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เกิดความสะดวกรวดเร็ว และตรงกับความต้องการ

2. การกำหนดค่าของกระดาษ กระดาษแบ่งตามผิวได้ 2 ประเภท คือ

2.1 กระดาษไม่เคลือบผิว เป็นกระดาษที่ไม่มีการเคลือบของผิวกระดาษด้วยสารใด ๆ จะมีลักษณะเป็นผิวขรุขระ

2.2 กระดาษเคลือบผิวเป็นกระดาษที่มีการเคลือบผิวด้วยสารเคมีที่ผิวกระดาษ เพื่อให้เกิดความมัน และเรียบ

ซึ่งมาตรฐานสิ่งพิมพ์ขององค์ระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน ISO (International Organization for Standardization) แบ่งมาตรฐานกระดาษไว้ 3 ชุด ชุด A และ B สำหรับงานพิมพ์ทั่วไป และชุด C สำหรับงานของจดหมาย ซึ่งกระดาษจะมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าสัดส่วนความกว้างและความยาวอยู่ที่ 1 : 1.414 โดยประมาณ

3. การตั้งค่าเครื่องพิมพ์ ได้แก่ การตั้งระยะกั้นหน้า (Left Margin) การตั้งระยะกั้นหลัง (Right Margin) การตั้งระยะขอบบน (Top Margin) หรือการตั้งระยะขอบล่าง (Bottom) เครื่องพิมพ์แต่ละประเภทแตกต่างกันหากไม่ได้กำหนดค่าเครื่องพิมพ์งานพิมพ์ที่ได้อาจเสียระยะในการจัดพิมพ์ไว้ในเอกสาร

ขั้นตอนการออกแบบสิ่งพิมพ์

1. เก็บรวบรวมข้อมูลของสิ่งพิมพ์
2. สรุปลักษณะต่าง ๆ เช่น ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์, ลักษณะกระดาษ
3. ออกแบบแนวคิดสื่อสิ่งพิมพ์ว่าต้องการให้ออกมาให้รูปแบบใด
4. ทดลองทำและแก้ไขในสิ่งที่ต้องการปรับปรุง
5. พิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์

4.5 ประเภทของสื่อโฆษณา

1. สื่อสิ่งพิมพ์ Printed media advertising

1.1 หนังสือพิมพ์ Newspaper

1.2 นิตยสาร Magazine

1.3 สื่อทางไปรษณีย์ Mail-order media

1.4 สมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง Directories

2. สื่อกระจายภาพและเสียง Broadcast media advertising

2.1 โทรทัศน์ Television

2.2 วิทยุ Radio

2.3 โรงภาพยนตร์ Cinema

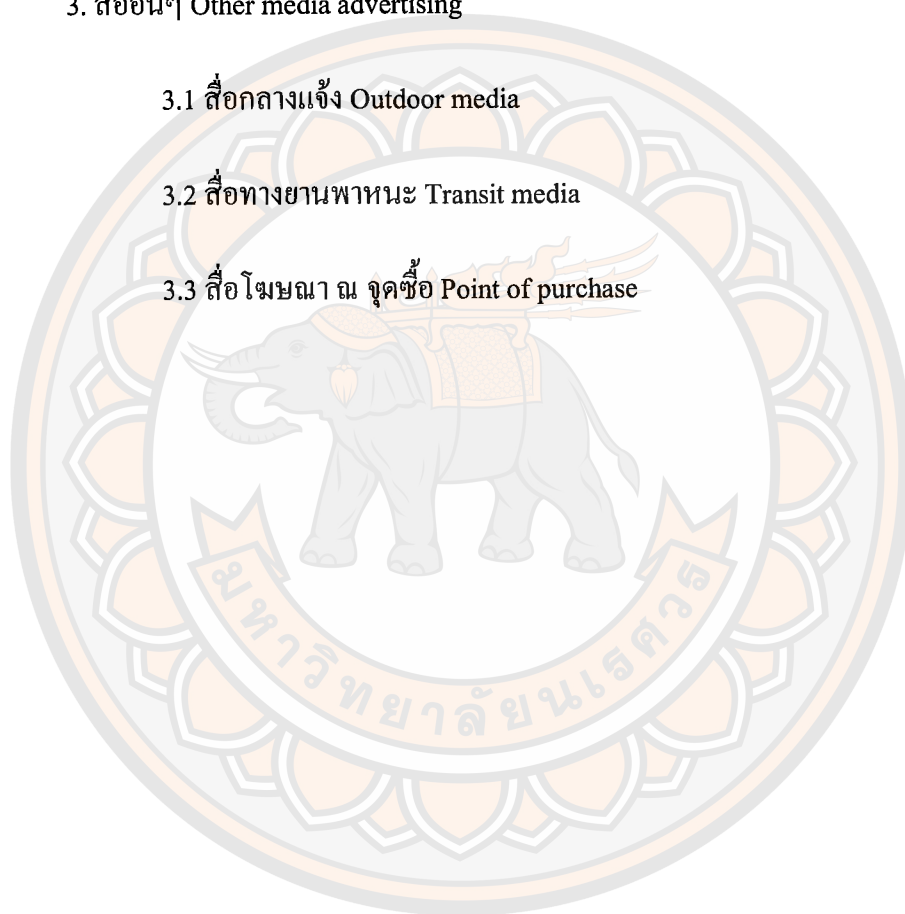
2.4 อินเทอร์เน็ต Internet

3. สื่ออื่นๆ Other media advertising

3.1 สื่อกลางแจ้ง Outdoor media

3.2 สื่อทางยานพาหนะ Transit media

3.3 สื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ Point of purchase

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อออกแบบสื่อเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหนังสือและข้อมูลจากเว็บไซต์ เพื่อสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก วิสัยทัศน์และศึกษาเพื่อออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 2 ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อเก็บข้อมูลทั่วไปในออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เว็บไซต์ และข้อมูลในการลงพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวความคิด ในการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการออกแบบและสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบความคิดการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้า โดยสรุป ใช้วิธีอภิปรายซึ่งอ้างอิงข้อมูลจากข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจากการศึกษา เอกสารและข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและสำรวจแหล่งข้อมูล

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์ที่บริการข้อมูลต่างๆ นำมาร่างเป็นแนวความคิดของการวิจัยขั้นต้น ประเด็นที่นำมาร่างประกอบด้วย

1.) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก และความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

2.) ศึกษารูปแบบเว็บไซต์ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบของเว็บไซต์

1.2 ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดของการวิจัยในขั้นต้น ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องสำคัญดังกล่าว จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากเอกสารและเว็บไซต์ที่หามาได้ ทั้งนี้จึงรวบรวมข้อมูลที่มีทั้งหมดนำมาใช้เป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัย

โดยกำหนดขอบเขตการศึกษา

ส่วนที่ 1 ขอบเขตการศึกษาข้อมูลโดยทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลกและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

- ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

- รูปแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการค้นหาข้อมูลและศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบเว็บไซต์

ส่วนที่ 2 ขอบเขตด้านการออกแบบเว็บไซต์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ

- การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์เพื่อประโยชน์ในการเก็บข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์ภายหลัง

- การศึกษารูปแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเพื่อนำมาพัฒนาเว็บไซต์จากอินเทอร์เน็ต เพื่อนำไปวิเคราะห์ภายหลัง

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ภายใต้นำแนวความคิดจากการศึกษาเอกสารและเว็บไซต์ ผู้วิจัยลงภาคสนามโดยการไปสอบถามข้อมูลจากสถานที่จริง ๑

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เว็บไซต์และข้อมูลจากการลงภาคสนาม เพื่อกำหนดแนวความคิดในการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

3.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในช่วงแรก เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านสภาพทั่วไปของข้อมูลจังหวัดพิษณุโลกและข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

3.2 จากข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และได้สร้างผลงานการออกแบบสัญลักษณ์ ออกแบบเว็บไซต์และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์เว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

นางสาว
นางสาว ๑๘๓๑๑๑๑
นางสาว ๑๘๓๑๑๑๑

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการออกแบบและสร้างสรรค์ ภายใต้แนวความคิดการออกแบบ เว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก จากการกำหนดเบื้องต้นนำมา ออกแบบและสร้างงานออกแบบในรูปแบบตราสัญลักษณ์ เว็บไซต์ และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการผู้ตรวจซึ่งให้คำแนะนำแนวทางการออกแบบกราฟิก

ขั้นตอนที่ 5 อภิปรายผลและสรุปพร้อมข้อเสนอแนะ ซึ่งอ้างอิงข้อมูลจากสื่ออื่นๆและ วิเคราะห์ผลตามประเด็นที่ตั้งขึ้นเป็นกรณีศึกษาและการออกแบบเว็บไซต์และสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์พัฒนาการออกแบบ

การดำเนินการในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้านการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อการพัฒนาการออกแบบเว็บไซต์ให้สามารถสื่อถึงและทำให้เกิดความน่าสนใจ หลังจากการเก็บข้อมูลสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการพัฒนาสร้างสรรค์งานออกแบบเว็บไซต์ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บทวิเคราะห์และสรุปเงื่อนไขในการออกแบบ (Design Brief)

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการร่างแบบ (Sketch)

ส่วนที่ 3 การพัฒนาและการสร้างสรรค์ (Development and Design)

ส่วนที่ 4 ผลงานที่สร้างสรรค์ (Identity Design)

ส่วนที่ 1 บทวิเคราะห์และสรุปเงื่อนไขในการออกแบบ (Design Brief)

1.) ชื่อโครงการ (Project Title) : การออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

2.) ความเป็นมาของโครงการ (Background)

ประวัติของจังหวัดพิษณุโลก

เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์มายาวนาน แต่เดิมเป็นเมืองเก่าสมัยขอมอยู่ห่างจากที่ตั้งเมืองปัจจุบันลงไปทางทิศใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร เรียกว่า "เมืองสองแคว" ที่เรียกเช่นนี้ เพราะตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำน่านกับแม่น้ำหฤ แต่ปัจจุบันแม่น้ำแควน้อยเปลี่ยนทางเดินออกห่างจากตัวเมืองไปประมาณ 10 กิโลเมตร ตั้งตัวเมืองเก่าในปัจจุบัน คือ บริเวณวัดจุฬามณีซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ของพิษณุโลก แต่เมื่อประมาณพุทธศักราช 1900 พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) ได้โปรดให้ย้ายเมืองสองแควมาตั้งอยู่ ณ บริเวณตัวเมืองในปัจจุบันและยังคงเรียกกันติดปากว่า เมืองสองแคว เรื่อยมาพิษณุโลกเป็นเมืองที่มีความงามในด้านทิวทัศน์ธรรมชาติอยู่มากมายบนทางหลวงพิษณุโลก - หล่มสักจึงเป็นเมืองน่าเที่ยว ทั้งด้านการชมโบราณสถานและความงามของธรรมชาติ

จังหวัดพิษณุโลกตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพมหานคร 320 กม. มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 10,815 ตร.กม. ทางตอนเหนือและตอนกลางเป็นเขตเทือกเขาสูงและที่ราบสูง โดย

มีเขตภูเขาสูงด้านตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ในเขตอำเภอวังทอง วัดโบสถ์ เนินมะปราง นครไทย และชาติตระการ พื้นที่ตอนกลางมาทางใต้เป็นที่ราบ และตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม ซึ่งเป็นแหล่งการเกษตรที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพิษณุโลก อยู่ในเขตอำเภอบางระกำ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอพรหมพิราม อำเภอเนินมะปราง และบางส่วนของอำเภอวังทอง

ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ(Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และรักษาระบบนิเวศท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงความสามารถและสร้างกำลังใจให้กับชุมชนชนบทได้พึ่งตนเองอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการท่องเที่ยวทั่วไป กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้นในด้านการท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลรักษาและคงไว้ ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์ให้แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ที่ปรากฏในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติมี 4 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์ (Eco - system) ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ(Nature - based tourism)
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุม ไป ถึง การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed

tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และ ระบบ นิเวศน์ ของ แหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนปฏิบัติตามแผนได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งกระจายรายได้การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า(Grass root) จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมชุมชน (Community participation-based tourism)

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (conservation tourism) มีหลักการที่สำคัญคือ

1. จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ไม่ถูกทำลายไป

2. กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่น ให้พยายามดูแลรักษา และ ปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว เพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน

3. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวเพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเดินทางเข้าไปเยือน และ ให้ ความ ร่วมมือ แก่ ชุมชน ใน ท้องถิ่น ใน การ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม อันเป็นมรดกตกทอด ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไป นานๆ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆคือ

- กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(กิจกรรมหลัก)
- กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบชื่นชมธรรมชาติ (กิจกรรมเสริม)

- กิจกรรมผจญภัยตื่นเต้น (กิจกรรมเสริม)

ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องและไปด้วยกันได้ดีกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่กระทำในพื้นที่ธรรมชาติมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มต่อกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อไม่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

1.กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การเดินป่า (hiking/ trekking) กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (nature education) กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวีดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (nature photography video taping and sound of nature audio taping) กิจกรรมส่องสัตว์/ดูนก (animal/bird watching) กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ (cave exploring/ visitig) กิจกรรมศึกษา ท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (sky interpretation) กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (boat sightseeing) กิจกรรมพายเรือแคนู (canoeing)/ เรือคายัค (kayak) / เรือใบ (sailboating) กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (snorkle or skiln diving) และกิจกรรม ดำน้ำลึก (scuba diving)

2.กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทพักผ่อนธรรมชาติและกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย ทำท่ายกับธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมชม ทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (relaxing)กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (terrain/ mountain biking) กิจกรรมปีน / ไต่เขา (rock/ mountain climbing) กิจกรรมพักแรมด้วยเต็น (tent camping) กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (hang glider) กิจกรรม ล่องแพยาง/ไม้ไฟ (white water rafting) กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (picnicking) กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (waterfall visits/ exploring) และ กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (wind surfing)

3.) ความเป็นมาของการออกแบบและวัตถุประสงค์ (Graphic Design Brief Background & Objective)

การออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นการศึกษารูปแบบของเว็บไซต์ เนื่องจากในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดพิษณุโลก เป็นเรื่องที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก ดังนั้น จึงมีแนวความคิดที่จะศึกษา การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก โดย ต้องการ ให้ เกิด ความรู้สึกเชิญชวน รู้สึกผ่อนคลายและน่าสนใจที่จะมาท่องเที่ยว

4.) ข้อมูลทางการตลาด (Marketing Data) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาสทางการตลาด Product / SWOT (Strength , Weakness , Opportunity , Theat)

- จุดแข็ง :**
1. มีองค์กรหรือหน่วยงานที่เชื่อถือได้คอยสนับสนุน
  2. เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดและประเทศ
  3. เป็นการสร้างรายได้ให้กับแหล่งชุมชน

- จุดอ่อน** : 1. ไม่ได้รับการให้ความสนใจจากคนโดยทั่วไป
2. สื่อประชาสัมพันธ์ขาดความน่าสนใจ
3. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลกค่อนข้างน้อย
- อุปสรรค** : 1. ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
2. คนส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
- โอกาส** : 1. มีศูนย์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.)อยู่ตามจังหวัดต่างๆ มีโอกาสเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกทางหนึ่ง
2. ทางจังหวัดหรือทางศูนย์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.)สามารถสร้างกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้

5.) **กลุ่มเป้าหมาย (Main Target)** : กลุ่มเป้าหมายคือ นักท่องเที่ยวทั้งชายและหญิง ที่มีอายุประมาณ 25 ปีขึ้นไป เป็นคนที่ชอบท่องเที่ยว รักธรรมชาติ ต้องการผ่อนคลายจากความตึงเครียดจากการทำงาน

6.) **Design Concept** : พักผ่อนกับธรรมชาติ

Mood and Tone / personality

- Natural / เป็นธรรมชาติ / รูปทรง / เส้นและสี
- Restful / ชวนพักผ่อน / การจัดองค์ประกอบ

Support Concept :

ต้องการให้รู้สึกถึงความน่าหลงใหลในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและอยากรักษาธรรมชาติ อยากมาพักผ่อน โดยได้รับความรู้จากการไปท่องเที่ยวด้วย

Design Brief

Title การออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

Problem ในปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลก เป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาเยี่ยมชม
กราบไหว้สถานที่ทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกขาดการประชาสัมพันธ์ ในการ
เชิญชวนนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักสถานที่
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติสวยงามอีกหลายแห่งในจังหวัดพิษณุโลก ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆไม่
เป็นที่รู้จักและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

Objective เพื่อสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ดึงดูดให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ อยากมาชมมา
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในจังหวัดพิษณุโลกมากยิ่งขึ้น

Target group

กายภาพ (Demographic)

- ชาย/หญิง อายุ 25 ปีขึ้นไป
- อาศัยอยู่ในเมือง
- รายได้ประมาณ 10,000 บาทขึ้นไป

จิตภาพ (Psychographic)

- รักธรรมชาติ
- ชอบการท่องเที่ยว
- ต้องการพักผ่อน
- ชอบผจญภัยและกิจกรรมโลดโผน

Concept พักผ่อนกับธรรมชาติ

Support ต้องการให้รู้สึกถึงความน่าหลงใหลในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและอยาก
รักษาธรรมชาติ อยากมาพักผ่อน โดยได้รับความรู้จากการไปท่องเที่ยวด้วย

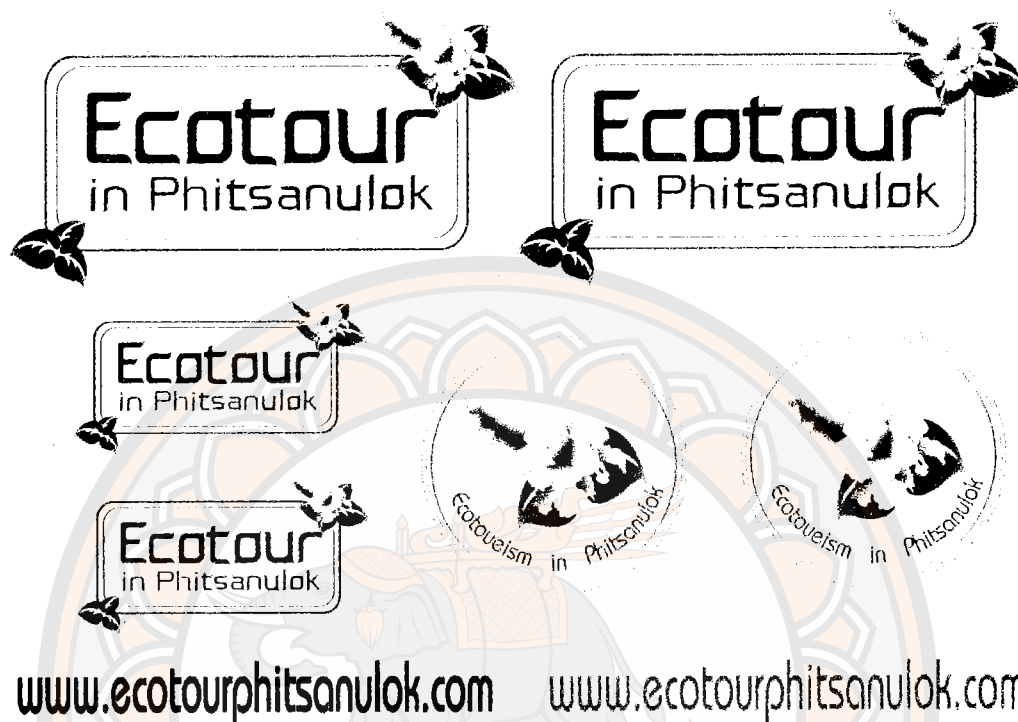
Mood and Tone / personality

- Natural / เป็นธรรมชาติ / รูปทรง , เส้นและสี
- Restful / ชวนพักผ่อน / การจัดองค์ประกอบ

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการร่างแบบ (Sketch)

การออกแบบตราสัญลักษณ์(Logo)

แบบร่างที่ 1

รูปที่ 4.1 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ชั้นที่ 1

แบบร่างที่ 2

Tee Nee
P
hit lok

Tee Nee
P
hit lok

รูปที่ 4.2 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ขั้นที่ 2

แบบร่างที่ 3

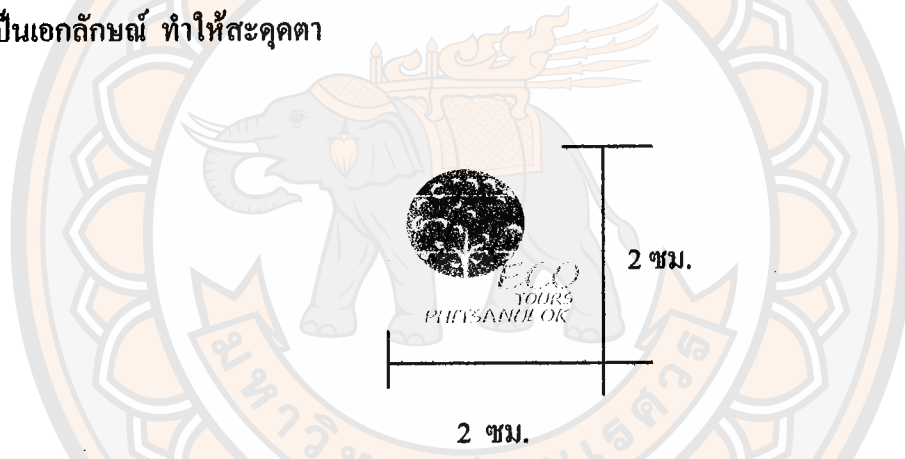
รูปที่ 4.3 ภาพร่างตราสัญลักษณ์(Logo) ขั้นที่ 3

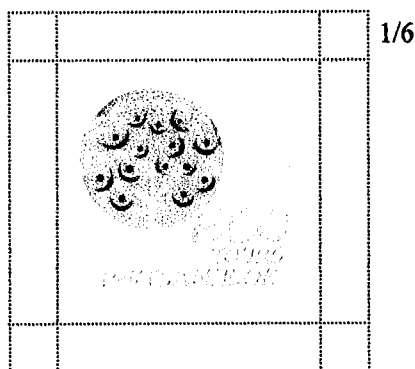

รูปที่ 4.6 ภาพร่างรูปแบบที่นำมาใช้เป็นตราสัญลักษณ์(Logo)
สรุปรูปแบบตราสัญลักษณ์สำหรับเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก

ได้พัฒนามาจากรูปทรงของต้นไม้ โดยอาศัยการตัดทอนรูปร่างและรูปทรงบางส่วนออก แล้วเพิ่มเติมส่วนเงาให้ดูมีการเคลื่อนไหว สำหรับฟอนต์เป็นฟอนต์ที่ทำขึ้นมาจึงมีลักษณะเฉพาะ จึงเป็นเอกลักษณ์ ทำให้สะดวก

รูปที่ 4.7 ภาพร่างรูปแบบตราสัญลักษณ์(Logo)ที่นำมาใช้จริง
ตราสัญลักษณ์(Logo) "เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก" ขนาด 4 x 4 เซนติเมตร ตราสัญลักษณ์ใช้สีเขียวแสดงบนพื้นสีขาว

รูปที่ 4.8 ภาพร่างรูปแบบตราสัญลักษณ์(Logo)ที่นำมาใช้จริง

ตราสัญลักษณ์(Logo)“เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก” บนพื้นที่ 1/6 ของพื้นที่ว่างของตราสัญลักษณ์

ส่วนที่ 3 การพัฒนาและการสร้างสรรค์ (Development and Design)

1. การออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

รูปที่ 4.9 หน้าเว็บไซต์ 1-3

รูปที่ 4.10 หน้าเว็บไซต์ 4-6

รูปที่ 4.11 หน้าเว็บไซต์ 7-9

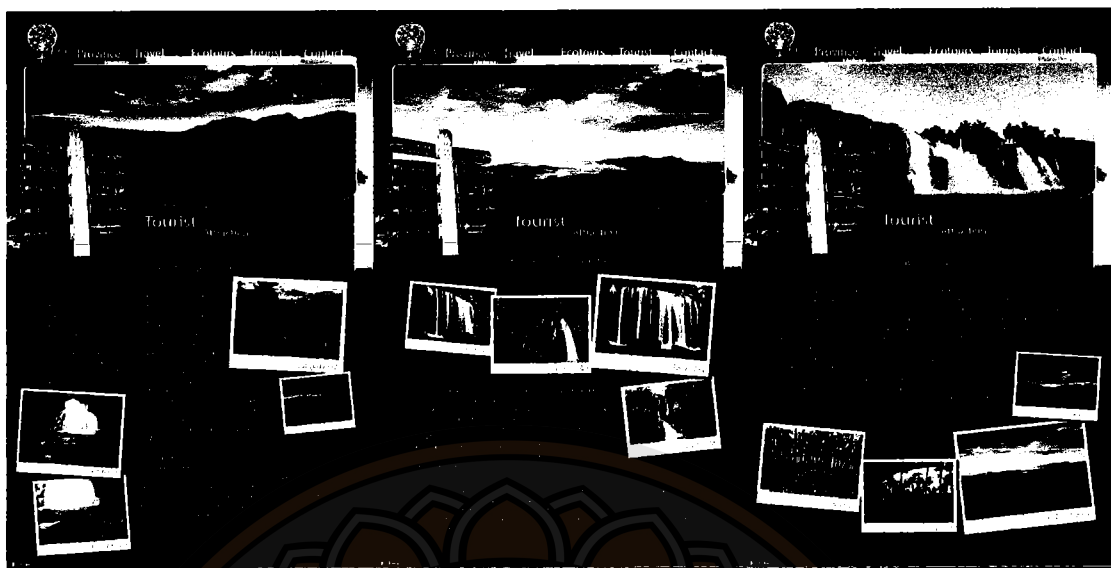
รูปที่ 4.12 หน้าเว็บไซต์ 10-12

รูปที่ 4.13 หน้าเว็บไซต์ 13-15

รูปที่ 4.14 หน้าเว็บไซต์ 16-18

รูปที่ 4.15 หน้าเว็บไซต์ 19-21

รูปที่ 4.16 หน้าเว็บไซต์ 22-23

2. การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์สำหรับเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก ขนาด 14.8 x 21 เซนติเมตร (A5)

รูปที่ 4.17 หน้าปกด้านหน้า-ด้านหลัง

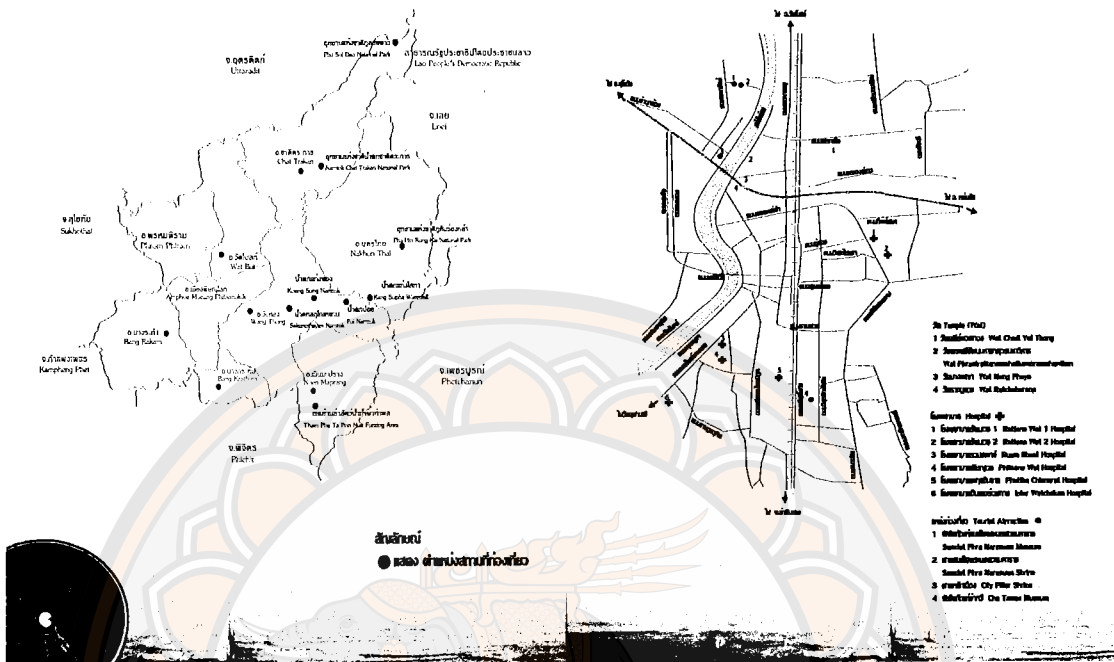

รูปที่ 4.18 หน้าสารบัญ 2-3

4

แผนที่จังหวัดพิษณุโลก

แผนที่ถนนในตัวเมืองจังหวัดพิษณุโลก

รูปที่ 4.19 หน้า 4-5

6

บริเวณจังหวัดและการเดินทาง

- ประวัติจังหวัดพิษณุโลก**
- สัญลักษณ์ประจำจังหวัด : รูปพระพุทธรูปนารายณ์
  - ดอกไม้ประจำจังหวัด : ดอกนกกิ่ง (Palafoxium plerocarpum)
  - ต้นไม้ประจำจังหวัด : พรวนนิปปีน (Millingtonia hortensis)

คำขวัญ
พระพุทธรูปนารายณ์คู่กับกำเนิดพระนเรศวร สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ
หวานข้าวทิพย์ลือเลื่อง ตำนานป่าหลางกระการดา

พิษณุโลก
เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางศาสนาประวัติศาสตร์มาช้านาน แต่เดิมเป็นเมืองท่าสมัยอยุธยา อยู่ทางขวาที่ฝั่งเมืองปัจจุบันลงไปทางทิศใต้ประมาณ 6 กิโลเมตร เรียกว่า "เมืองสองแคว" ที่เรียกขานนี้ เพราะตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือ น่านกับแม่น้ำพิจิตร แต่ปัจจุบันแม่น้ำสองแควเปลี่ยนทางเดิน ออกห่างจากตัวเมืองไปประมาณ 10 กิโลเมตร ที่ฝั่งตะวันออกที่ในปัจจุบัน คือ บริเวณวัดจุฬามณี ซึ่ง เป็นวัดเก่าแก่ออพิษณุโลก สมัยประมาณพุทธศักราช 1900 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (เสือ) ได้โปรดให้ย้ายเมืองสองแควมาตั้งอยู่ ณ บริเวณหัวเมืองในปัจจุบัน และยังคงเรียกกันติดปากว่า เมืองสองแคว เรื่อยมา พิษณุโลกเป็นเมืองที่มีความงามในทิวทัศน์ที่อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ อยู่มามายามทางหลวงพิษณุโลก - หล่มสักจึงเป็นเมืองนำเที่ยวที่ขึ้นชื่อกันตามโบราณสถานและความงามของธรรมชาติ

ทางรถยนต์
จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ถึงวังน้อยเขตแขวงหลวงหมายเลข 32 (สายเอเชีย) ผ่านอุตรดิตถ์ อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท เขมราฐนครสวรรค์ แล้วให้เส้นทางสาย 117 ครองผู้พิษณุโลก ระยะระหว่าง 337 กิโลเมตร เป็นเส้นทางที่สะดวกที่สุด หรือจากสิงห์บุรีให้เส้นทางสายอินทร์บุรี - ตากฟ้า (ทางหลวงหมายเลข 11) จนถึงทางหลวงหมายเลข 12 (พิษณุโลก หล่มสัก) ที่เขตอำเภอวังทองแล้วเข้าไปอีก 17 กิโลเมตร เข้าสู่พิษณุโลก ระยะระหว่างประมาณ 400 กิโลเมตร หากเดินทางจากจังหวัดตาก ให้เส้นทางหลวงหมายเลข 12 ผ่านทุ่งทองเข้าสู่พิษณุโลก ระยะระหว่าง 138 กิโลเมตร และทางสายที่ออกจากขอนแก่น 391 กิโลเมตร จากแยกเพชรบูรณ์มาตามเส้นทางพิษณุโลก ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร เดินทางผ่านเขตท้องที่ของสองข้างทางหลายแห่ง

รถโดยสารประจำทาง
บริษัท ขนส่ง จำกัด จัดบริการรถโดยสารธรรมดาและปรับอากาศทุกวัน ตั้งแต่เวลา 07.00 - 22.30 น. รายละเอียดติดต่อที่ โทร. 272-6228, 2726254 (ธรรมศาลา) โทร. 272-6299, 272-6283 (บริษัทท่ารถ) และที่สถานีขนส่งพิษณุโลก โทร. (056) 242-430

รถไฟ
ทางรถไฟแห่งประเทศไทย จัดบริการรถด่วนพิเศษ (สปรินตเตอร์) รถเร็ว และรถธรรมดา จากกรุงเทพฯ ไปพิษณุโลกทุกวัน รายละเอียดสอบถามได้ที่หน่วยบริการเดินทาง โทร. 223-7010, 223-7020 และที่สถานีรถไฟพิษณุโลก โทร. (056) 268-005

เคอิจิอชิน
บริษัท การบินไทย จำกัด มีเที่ยวบินไปจังหวัดพิษณุโลกทุกวัน ใช้เวลาเดินทาง 60 นาที ติดต่อสำรองที่นั่งได้ที่ บริษัท การบินไทย จำกัด ถนนพหลโยธิน โทร. 280-0060, 628-2000 หรือที่สำนักงานพิษณุโลก โทร. (056) 268-020.

7

รูปที่ 4.20 หน้า 6-7

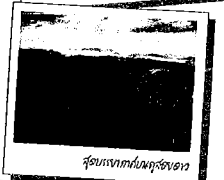
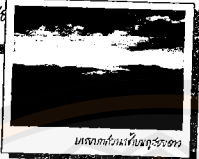

20

อุทยานแห่งชาติกุสุมาลย์

ครอบคลุมพื้นที่ในเขต อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอป่าป้อ จังหวัด อุตรดิตถ์ ลักษณะเป็นภูเขาสูงชันแนวตะวันตกถึง - ตะวันออกที่ยาวถึง 2,102 เมตร สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย มีทุ่งหญ้าขนาดใหญ่ ใบไม้ที่เขียวเป็นสีน้ำตาลของธรรมชาติอันน่าอัศจรรย์ของอุทยานฯ ได้แก่ ป่าสน ทุ่งดอกไม้นานาพันธุ์ ดอกกล้วยไม้ และน้ำตกที่สวยงาม พื้นที่ป่าส่วนใหญ่เหมาะแก่การมาเที่ยวชมในช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน เนื่องจากจะมีทะเลหมอกปกคลุมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะหอคอยเขื่อนหินก้อนที่ทุ่งป่าละเมาะ - กับเขื่อนหินก้อนที่ทุ่งป่าละเมาะ ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ 4 - 5 กิโลเมตร บางช่วงเป็นเส้นทางขึ้นได้เฉพาะรถบรรทุก 4 - 6 ล้อ มีสถานที่กางเต็นท์และห้องสุขาบริการ

ภายในสวน
ใช้เส้นทางศึกษาโลก-ธวัชบุรี-บ้านโป่งคด-อ.ชาติตระการ-กุสุมาลย์ ระยะทาง 177 กิโลเมตร หรือ ใช้เส้นทางศึกษาโลก-บ้านหนอง-หนองใหญ่-อ.ชาติตระการ-กุสุมาลย์ ระยะทางรวม 184 กิโลเมตร

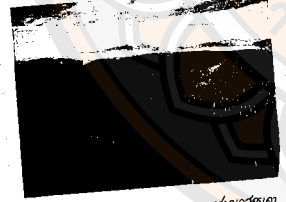
เดินทางโดยรถไฟ หรือ รถโดยสารจากกรุงเทพมหานคร ไปพิษณุโลก แล้วต่อรถโดยสารไปอำเภอชาติตระการ และโดยสารรถสองแถวสายชาติตระการ - บ้านร่มเกล้า รถออกทุกชั่วโมง ระหว่างเวลา 9.00-16.00 น. หากไปต้องจ้างคนขับรถจากบ้านร่มเกล้าไปจังหวัดอุษามะ หรือ เช่นเดียวกับจากอำเภอชาติตระการไปจังหวัดอุษามะ

เดินทางโดยรถไฟ หรือ รถโดยสารจากกรุงเทพมหานคร ไปอุตรดิตถ์ ต่อรถโดยสารที่ตลาดสี่แยกหรือสถานีรถไฟจากป่าป้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมงครึ่ง ลงรถที่ท่ารถเขื่อนป่าป้อ และโดยสารรถสองแถวไปกุสุมาลย์ ราคาประมาณ 300 บาท ใช้เวลาเดินทางอีก 3 ชั่วโมง (เป็นเส้นทางคดโค้งผ่านภูเขา)

บริเวณที่ทำการอุทยานฯ มีบ้านพัก 515ห้อง 3 หลัง มีศาลอำนวยการ โทร. 0 5541 9234 หรือที่อุทยานแห่งชาติกุสุมาลย์ ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอป่าป้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ 53110 การฝึกซ้อมรบแบบจรวดขีปนาวุธที่เมืองมาบอง สัตตออุทยานให้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

รูปที่ 4.27 หน้าที่ 20-21

22

แม่น้ำสามกึ่งที่ยาวที่สุด

กุสุมาลย์ หมายถึงการไปอันน่า และนำไปที่เขื่อนป่าสัก ส่วนป่าสักถูกในเขื่อน ป่าสักกึ่งของ ป่าสักปอช ป่าสักทุ่งไฮกร ป่าสักชาติตระการ เป็นต้น

กุสุมาลย์ ประมาณเดือนมิถุนายน - ตุลาคม ช่วงนี้เหมาะแก่การล่องแก่ง เริ่มที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์หรือเขื่อนป่าสักกึ่งของ แต่ก็เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีค่า อ่างเขื่อนกั้นลำน้ำป่าสักไหลลงมาที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ได้เนื่องจากทางเขื่อนชลสิทธิ์

กุสุมาลย์ เป็นภูเขาที่เกาะบริเวณทางเดินที่ศึกษาชมธรรมชาติเป็นอ่างเขื่อน และนำไปที่เขื่อนกุสุมาลย์ซึ่งมีเขื่อนรังนกที่อุทยานแห่งชาติกุสุมาลย์ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

ติดต่อที่พัก

เขื่อนกั้นลำน้ำป่าสักชลสิทธิ์
สำนักงานเขื่อนกั้นลำน้ำป่าสักชลสิทธิ์ หมู่ 6 ตำบลหนอง ๑๖๖ประจวบ จ.พิษณุโลก 65190 โทร. 08-1604-0843, 08-9964-2249

การติดต่อ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
สามารถติดต่อได้ที่หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ส.ส.๑ (หน่วยฯ หนองน้ำ) สอนกรมราชชนนีเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ทุ่งแสลงหลวง โทร. 0-5826-8019

เขื่อนกั้นลำน้ำป่าสักชลสิทธิ์
สามารถติดต่อได้ที่สำนักงานอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 61 ถนนพหลโยธิน จตุจักร กทม. 10900 โทร. 0-2679-7223, 0-2661-2919 หรือ ติดต่อที่อุทยานแห่งชาติวังน้ำร้อน โทร. ๓ ๐๖๖๖๖๖ จ.พิษณุโลก 65120 โทร. 0-5823-3527

การติดต่ออุทยานแห่งชาติเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จ.พิษณุโลก 65170 โทร. 0-5823-7028

สถานที่ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ บางเขน กรุงเทพฯ โทร. 0-2679-7223 หรือติดต่อที่ อุทยานแห่งชาติกุสุมาลย์ หมู่ ๖ ป่าป้อ จ.อุตรดิตถ์ สัตตอวังน้ำร้อน โทร. 0-5541-9234 ที่อุทยานแห่งชาติกุสุมาลย์ หมู่ ๖ ป่าป้อ จ.อุตรดิตถ์ ๕3111 การฝึกซ้อมรบแบบจรวดขีปนาวุธที่เมืองมาบอง สัตตออุทยานให้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

รูปที่ 4.28 หน้าที่ 22-23

รูปที่ 4.29 หน้าที่ 24-25

รูปที่ 4.30 หน้าที่ 26-27 (หน้ารองปก)

3. การออกแบบโปสเตอร์สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัด
พิษณุโลก

รูปที่ 4.31 โปสเตอร์แนะนำการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ขนาด 29.7 x 42 เซนติเมตร (A3)

4. การออกแบบบูธ(Booth)ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัด
พิษณุโลก พทขนาด 2 x 2.5 เมตร

รูปที่ 4.32 บูธที่จัดแสดงผลงาน ขนาด 2 x 2.5 เมตร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ในหัวข้อ การออกแบบเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดพิษณุโลก ให้มีความน่าสนใจและเป็นที่ยู่อักเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลการออกแบบได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเพื่อออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
2. ศึกษาการออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก
3. ศึกษาถึงแนวคิดและปัญหาต่างๆในการออกแบบเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

อ.ดร.วิภา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงออกแบบพัฒนา ซึ่งนักวิจัยในที่นี้หมายถึง นิสิตวิชาเอกออกแบบสื่อวัฒนธรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

- จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 10,815 ตารางกิโลเมตร

2. ขอบเขตก้ำนการออกแบบ

- ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
- แนวความคิดที่มาของการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
- กระบวนการคิดในการออกแบบกราฟิกเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

ประกอบด้วย

- ตราสัญลักษณ์(Logo)
- เว็บไซต์
- หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว
- โปสเตอร์

๑.

สรุปผลงานการออกแบบ

ผลจากการศึกษาเรื่องการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลและสภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลกและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก
3. ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลกให้มีความน่าสนใจ

๑)

แนวทางการแก้ปัญหา

เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก ยังไม่ได้รับการให้ความสนใจจากนิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ดังนั้น

1. ควรออกแบบรูปแบบเว็บไซต์ให้มีความน่าสนใจ เพื่อที่ให้ผู้เยี่ยมชมให้มาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลกมากขึ้น
2. ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ โดยการออกแบบให้มีความน่าสนใจ และมีความสวยงาม
3. มีการจัดบูธประชาสัมพันธ์ให้นิสิตและบุคคลทั่วไปหันมาสนใจและไปท่องเที่ยวตามสถานที่ทางธรรมชาติต่างๆของจังหวัดพิษณุโลก

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการค้นคว้าครั้งนี้ในหัวข้อ การออกแบบเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลงานที่นำมาศึกษา และข้อมูลการจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลที่

9

เป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากข้อมูลเบื้องต้นในการทำงานวิจัยหาจากหนังสือ เอกสารและทางอินเทอร์เน็ต เมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามแล้วจึงมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในบางส่วน

2. ขั้นตอนการออกแบบ ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นจุดสำคัญที่สุดของการทำภาคินิพนธ์ ผลจะออกมาดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ของผู้วิจัย นับเป็นสิ่งสำคัญมากในการออกแบบ

3. การจัดความสำคัญในการทำงาน หรือการวางแผนที่ดีในการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ภาคินิพนธ์เป็นไปด้วยความราบรื่น

4. ในด้านการออกแบบเว็บไซต์ที่ได้รับการพัฒนาการออกแบบเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในจังหวัดพิษณุโลก

5. การทำวิจัยไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองต้องมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนวิจัย

6. การตัดสินใจในการพัฒนาการออกแบบ ควรใช้เหตุผล ข้อมูล เป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจมากกว่าความรู้สึก

7. การวางแผนความสำคัญก่อนหลังและความอดทนจะช่วยให้งานออกมาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8. พัฒนาในด้านการออกแบบต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่องมากขึ้นและมีขั้นตอนการพัฒนาเพิ่มขึ้นอีก

บรรณานุกรม

- ชม ภูมิภาค. 2523. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสาน
มิติ.
- ไชยยงค์ กงศรี. 2540. เอกสารประกอบการสอนหลักการและเทคนิคการจัดนิทรรศการ. ฝ่ายวิชาการ.
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณรงค์ สมพงษ์. 2535. สื่อเพื่อการส่งเสริมและเผยแพร่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2537. นิทรรศการและการจัดแสดง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิชย์.
- นิคม มุสิกคามะ. 2521. วิชาพิพิธภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- เบ็ญจพร สุวรรณกิจ. (ม.ป.ป.) เอกสารประกอบการบรรยาย. เรื่อง-การออกแบบตกแต่งนิทรรศการ
ฝ่ายออกแบบศูนย์บริรักษ์เพื่อการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- ปราณี เชียงทอง. 2522. คู่มือการจัดนิทรรศการอย่างรวดเร็วและง่าย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น
- เป็รื่อง กุมุท. 2526. เทคนิคการจัดนิทรรศการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พยุศักดิ์ ประจุศิลป์. 2535. การออกแบบสำหรับนิทรรศการ. กรุงเทพมหานคร : ส.ศิริการพิมพ์.
- พฤติพงษ์ เล็กศิริรัตน์. 2528. เอกสารประกอบการสอนเทคนิคนิทรรศการ. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทร์ว โรฒสงขลา.
- วาสนา ชาวหา. 2533. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วัฒน์ จุฑะวิภาค. 2526. การจัดนิทรรศการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กลิ่นแก้ว.
- ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. 2537. เทคนิคงานกราฟิก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สันทัต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. 2525. การใช้สื่อการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์พีระพัฒนา.

Dale, Edgar. Display for Learning. New York : Dryden Press, 1954.

จากวิกิพีเดีย. “พินัญโลก.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/> สืบค้นวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2552

Webmoe. “ประเภทของเว็บไซต์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://gotoknow.org/blog/open-source/162487> สืบค้นวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2553

“สื่อสิ่งพิมพ์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.nayoktech.ac.th/~vwinwin/BC22_49/DasignP.htm สืบค้นวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2553

e-tech marketing department. “สื่อโฆษณา.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://edu.e-tech.ac.th/mdec/learning/advertising/07_media1_2.html สืบค้นวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2553

อีตุง. “สถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลท่องเที่ยว จังหวัดพินัญโลก.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfreestyle.com/forum/index.php?showtopic=365> สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2552

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพินัญโลก. “ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดพินัญโลก.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.phitsanulok.go.th/> สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2552

บริษัท โอเชียนสไมล์ จำกัด. “ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดพินัญโลก.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.oceansmile.com/N/Phitsanulok/Phitlok5.htm> สืบค้นวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2552

ThaiNGO. “คำบอกเล่าของธรรมชาติ ความหมายที่สื่อผ่านการท่องเที่ยว.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.thaingo.org/story3/news_ECOTour01_161245.html สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2552

TonKlongwan. “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ(Ecotourism).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.chomthai.com/board/index.php?topic=96.0> สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2552

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 47. “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-11.htm> สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2552

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช. “องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Factor_Eco.html สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2552